6

ağın

DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

OCAK - ŞUBAT 2007

ağın DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

Sahibi
Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği Adına
Ahmet DEVİREN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Altan İLTER

Yazı Kurulu
Altan İLTER
Ahmet DEVİREN
Mevlüt ÖKSÜZOĞLU
Mehmet ERGÖNÜL
Osman Sulhi AKSU

Teknik Yönetmen
Ömer ÖZTÜRK

Yönetim Adresi:
Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği
Hoşdere Caddesi, Akasya Apt. No: 41-2 A
Y. Ayrancı / ANKARA
Tel: (0 312) 426 75 90 Faks: (0 312) 354 78 38

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği,
PTT 101843 no.lu Çek Hesabı
T.C. Ziraat Bankası Ankara Yenişehir Şubesi
Hesap No: 39775168-5002

Gönderilen yazılar yayımlansın, yayımlanmasın iade edilmez ve telif ücreti ödenmez.

Bu dergide yayımlanan yazılardaki fikirler yazarlarına aittir.

Dergimiz Basın Meslek İlkelerine uymaya söz vermiştir.

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi, Ankara Valiliği'nin 12.09.1991 gün ve 8202 yazıları ile ayda bir çıkar.

Yayın Türü: Yaygın Süreli

Yıl: 17 Sayı: 182 - 183
OCAK - ŞUBAT 2007 Baskı Tarihi: 19.03.2007

Grafik&Tasarım: **Telgraf Gazetecilik Ltd. Şti.**
0 312 257 33 99
Baskı : **HAS-SOY Matbaacılık Bas. Tas. Tan. Ltd. Şti.**
Kazım Karabekir Cad. 95/60 İskitler-ANK.
Tel : 0 312 341 59 94 / 384 03 04

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi muhabirleri:
Suat UYANIK : Ağın
Ahmet SAMUR : İstanbul

Ön kapak : Kadınlar
Mehmet ERGÖNÜL

SAYFA İÇİNDEKİLER

3-5 ..... Toprağa Özlem
Adnan BİNYAZAR
6 ..... Kurban Bayramı'nda...
Şeref Bedri ERDEM
7 ..... Çaydaçıra (Şiir)
Niyazi Yıldırım GENÇOSMANOĞLU
8-10 ..... Bir Mehmet Kabasakal Vardı...
Hüseyin KABASAKAL
11 ..... Maniler
Av. Fikret MEMİŞOĞLU
12-13 ..... 1971 Yılından Bugüne Ağın Köprüsü
Mehmet BALTACI
13 ..... Var mı? (Şiir)
Muhsin Hüseyin ÖZTÜRK
14 ..... Ağın - Karamağara Köprüsü
15-19 ..... Yunus Emre
Dt. Erhan ÇATALTAŞ
20 ..... Hayata Atılmak
Emine Sarıoğlu MÜDERRİSGİL
21 ..... Kalmamış (Şiir)
Mehmet ERGÖNÜL
21 ..... O Hoş Beldeler (Şiir)
Dr. Galip UZUNCA
22 ..... Ağın, Dedeme Bağlı...
Faruk DOĞAN
23 ..... Ağın ve Kuşadası
Ahmet DEMİRKOL
24 ..... Annabell Lee (Şiir)
Edgar Allan POE
25 ..... Tam Bağımsızlık Üzerine
Mehmet SELÇUK
26-27 ..... Sağlık İçin Egzersiz
Yrd. Doç. Dr. Pervin BİLİR - Öğr. Gör. Turhan ARI
28 ..... Yazarlarımızı Tanıyalım
29 ..... Fıkralar
Mehmet ORHAN
30 ..... Haberler
31-32 ..... Doğumlar, Evlenenler, Ölümler

TOPRAĞA ÖZLEM

Adnan BİNYAZAR

Dicle Köy Enstitüsü'nde okuduğumuz yıllarda, tatil günlerini iple çekerdik. Kavuşunca, aylarca uzak kaldığımız analarımıza nasıl sarılacağız, onlara neler anlatacağız, onlardan ne haberler alacağız, konu bu olurdu. Ananın sevgiliden önce geldiği yaşlardaydık. Kavuşma özlemi öyle bir duyguydu ki, anlatılanlar bir yana, kimi arkadaşlar köşelere çekilip gizlice ağlardı. İhsan Karaoğlu, anasına nasıl kavuştuğunu, araya uzun havalar katarak anlatırken destan ermişleri gibi duygulanırdı. Bir daha, bir daha anlatsın diye ağzına bakardım. İhsan'ın o güzel anlatıları, o uzun havaları yüreğimin derin sessizliğinde koca bir "ses" şimdi, uzun bir yıldız ışıması... İhsan anlatırdı; güler, anlatırdı, ağlar, anlatırdı...

"Şafak söktü sökecek, köy uzaktan görünür. Herkes yuh(ğ)uda.[1] Bu saatte ortalıkta kimse yoktur. Uzaktan uzağa bir-iki eşek anırır, zamanı şaşırmış acemi horozlar öter. Köye girmeden, mezarlığın başında, bahar tarlalarının ıslak toprak kokusunu içime çekerim. O kokuyu alınca içimde bir şeyler kaynaşır, dayanamam, eli kulağa atarım. 'Baba, dağ başını yine duman almış...' Sesim yerine ulaşmıştır; karanlığın ortasında kuş gözü kadar bir ışık yanar. Anlarım ki, anam sesime uyanmış, çırayı yakmıştır. Börülce çorbasının suyunu ocağa koyar, ekmekleri ısıtır. Elimde tahta bavul, dilimde, 'Şu dere baştan başa hayva[2] ile badem, hayvalar sararıyor dön geri bak' türküsü, ışığa yürürüm. O sönük çıra ışığından anamın kokusunu alırım, sesinin sevincini duyarım. Anamın boynuma sarılıp 'Çağammm!' diye çığırışını, araya yedi dağ sıralansa duymayan kalmaz. Kesik öksürüklerle önce babam uyanır. Sonra yaşlı genç, kadın kız, delikanlı çocuk avluya dolar... Gıdikler[3] meler, tosunlar böğürür, horozlar en tiz sesleriyle öter..."

İhsan gözlerinin yaşını silerek bana döner.

"Söyle imanım, başını ananın omzuna yaslayıp hüngür hüngür ağlamaz mısın! Ocakta börülce çorbası kaynıyor, kor ateşin kenarında ısınan ekmeğin kokusunu ta mezarlığın başından almışım; kaşığa davranmaz da nedersin?.."

Onun ağzıyla diyeyim:

"Söyle imanım, hani bizim özlediklerimiz, nerde bizi özleyenler?.."

İhsan da ben de yetmişimizi bulduk. Zaman, harmanında neleri yele savurmadı?.. Her yüz yüze geldiğimizde, bu öyküyü ondan dinlemek isterim. Bir tek sözcüğünü eksik etmeden anlatır, ardından yine Eğin ağzı o uzun havalar gelir: "Ağam sen gideli yedi yıl oldu / Diktiğin ağaçlar meyveye durdu..."

Berlin'in "kurşun gibi ağır" havasında sözcüklerle boğuşurken, bizim oraların duygu esintileri yüreğimi deliyor. Nasıl bir özlemse bu, o uzun havalar içime doluyor. "Tez gel ağam tez gel eğlenmeyesin / Elde gözel[4] çoktur evlenmeyesin."

Özlem, sözcüklerde "bir kimseyi ya da bir yeri yeniden görme isteği" diye tanımlanınca anlam kuruluğuna uğruyor. Özlem yalnızca bu ise, hiçbir an'ını unutamadığımız günleri yeniden yaşama umuduna, olmayacağını bile bile, bizi koyup gidenlere kavuşma duygusuna ne diyeceğiz? Her yok oluşun derin boşluğunu insan bu yaşlara gelince anlıyor. Her şey günlük güneşlikken, birden insanın içine katran karası hüzünler çöküyor, "boşluk" duygusu, ağu topu olup yüreği daraltıyor!..

---

[1] *Yuh(ğ)u: Uyku,* [2] *Hayva: Ayva,* [3] *Gıdik: Keçi yavrusu, oğlak,* [4] *Gözel: Güzel.*

Anam öldükten sonra Ağın özlemi bende böyle bir yürek daralması, o daralmanın yarattığı kof bir boşluk. Orada ne seslerin, ne görüntülerin yankısı var. Nasıl şeyse bu, her daralışta yüreğim sızıdan eleğe dönüyor.

İspanya, Avustralya, İsviçre... gittiğim hiçbir yerde Ağın'ın tepelerde ak, düzlüklerde yeşille bezenmiş toprağını bulamadım. Yine de oraların tepelerinde o aklığı, düzlüklerinde o yeşili aradım durdum. Bulduğumu sandıkça, boğazımda görüntü sessizlikleri düğümlendi.

Gündüzlerinde, bizim derelerin kara yeşilini sese boğan ağustosböceklerinin sevinci yoktu...

Ay aydınlığı gecelerinde, hüzün kuşu incoplar ötmüyordu...

Sevinci olmayan böceği neyleyim, hüznü olmayan kuşu neyleyim...

Hayat, renk renk iplerle sarılmış sesler, görüntüler yumağıdır. Özlemleri bu sesler, bu görüntüler yaratıyor. Bizler, kulağımızda ışılayan bir sese, gözümüzde duygunun izini bırakan yüzlere ömür adamış anlatıcıların çocuklarıyız. Onun için, türkülerden bir dize duyduğumuzda, her yaşın ruhumuzdaki çağrışımlarıyla kendimizi yeniden var ediyoruz ya da yokluğun kof boşluklarında tükeniyoruz.

İlkokul yıllarımda haritayı önüme serer, orada Ağın'ın yerini ararım. O yıllarda daha ilçe olmadığından, haritalarda arasam da "Ağın" adını bulamazdım. Onca adın arasında dört harflik bu güzel yeri bulamamak onuruma dokunurdu. Yüzlek bilgilerimle Ağın'ın yerinin neresi olduğunu az çok kestirir, oraya irice bir nokta koyardım. Ödev olarak çizdiğim bütün haritalara, nokta koyacağıma Ağın yazmışımdır. Haritayı önüme serdiğimde gözüm gider haritadaki o noktayı bulurdu. Onunla yetinmez, defterimin arasında kendi çizdiğim haritayı çıkarır, orada Ağın adına bakardım.

İhsan, uzun hava soluklu kardeşim,
haritalardaki o "noktacık"larda neler yaşamadık biz;
ıslak tarlaların esintisini içine çek de söyle, imanım!
Söyle ki, ananın çığırtısının hangi sessizliklerden geldiği biline!..

İhsan'ın özlemli anlatısına dönelim: Mezarlığın başında, ıslak toprağın kokusunu içine çektikten sonra eli kulağa atıyor. Ses, toprağın kudretiyle büyür. Ekmek gibi, hava gibi, toprağın bir kokusu var, rengi var. İhsan, sesini o kokunun, rengin kudretinden alıyor. Bitkisi hayvanı, iyisi kötüsü ile insan, yaşadığı toprakların ürünüdür. İnsan, hem üreyen, hem üretendir; uzak tepelerde garip bir alıç ağacı neyse odur. Alıcı yerinden çıkarıp en verimli toprağa dikin, ne ise o kalıyor. Aşılayın, aşı tutmuyor. Kendi toprağıyla aşılanmış insan, özlemiyle, duyarlığıyla, sevinciyle, dostluğuyla, toprakları üzerinde ürettiği kültürüyle hep "insan" kalıyor.

Toprak duygusunu genellemelerle açıklamak pek kolay değil. Dinsel kitapların, var oluşun özünü toprakta araması yabana atılmamalıdır. Yeryüzünde her şey, toprak-su-hava uyuşumuyla varlık buluyor. Ay'ın cansızlığı belki suyu olmayışından, havasının bizim havamızdan başka bir hava olmasından...

Bitkilerin, toprakta hangi seslerle can bulduğunu duyan var mı?
Şair;[5] "Bir âlem bu toprakların üstü," diyor; üstü âlem de altı nasıl bir âlem;
bilen var mı?..

[5] *Behçet Necatigil*

Çocukluğumda, Ağın'dan iki adım atmadan oraları özleyeceğimi bilir, ayakkabılarımın üstündeki tozu silmeden çıkardım yola. O toz zerreleriyle özlemimi bastırdığımı sanırdım. Tozun her zerresi Osman tepelerinde, Hekâmatlar'da, derelerde, Yazılar'da, Üç Dutlar'da, Vahşen'in mezarlık başında, Gâvurun Suyu'nda uçuşur; anamı, kardeşlerimi, arkadaşlarımı gözümün önüne getirirdi. Teveklerden kundak iriliğindeki üzüm salkımlarını toplayan nenemin toprak kokusunu alırdım o toz zerrelerinden.

Toprağın kokusunu alırken düşünürdüm; toprak, üreten ve üretileni kanında eritendi. Nice varsayımlar, gelip toprakla suyun birbirini ürettiği noktada yoğunlaşıyordu. İşin içinde hava da vardı. Eski Türklerin Şamanlık geleneğinde Kök-Tengri ile Yir-Sub geçiyor. Yer ile suyun birlikte anılması, varoluş'un bu ikisi arasındaki kudrete dayandığını düşündürür. Yer ile su somuttu. İnsan suyu da toprağı da gözüyle görüyor, eliyle tutuyordu. Bir soyut betimleme olan "sonsuz maviliklerin tanrısı" kavramını insanın somuta erdirmesi uzun zaman aldı. Havanın uçuculuğu başlangıçta fazla düşündürtmemişti insanoğlunu. Önceliği ayağını bastığı yer almıştı. Yine de, bir yeri tanımlarken, "Havası, suyu güzel" sözü kim bilir nerelere dayanıyor? Toprağa verimlilik yakıştırılıyordu da, suyla havaya "güzel" denilip geçiliyordu.

Toprak, yaratılış kokar. Bizim, binlerce kilometre ötelerden duyumsadığımız koku bu kokudur. İnsanı kara derili yapan, sarıya boyayan, ya da ak rengiyle bırakan, toprak-su-hava arasındaki bilinmez üleşimin sonucudur. Afrika'dan Amerika'ya getirilen kara derililer, arada "melez"ler bırakarak, kuşaktan kuşağa aklaşıyorlar. Oranın toprağı öylesini istiyor çünkü. Üzerinde milyon yıl da çalışsak toprağı kendimize benzetemeyiz; toprak bizi kendisine benzetir ama. Kuşkusuz canlı, toprağın-suyun-havanın o kıvamı bulmasıyla evrimleşti. Yine de "yok"u var kılan kıvılcımın nasıl çaktığını bilen yok.

Bir bahar, Avusturya'nın, derelerinde sular çağlayan, tepelerinde ılık rüzgârlar esen köy büyüğü bir kasabası olan Pfund'a gitmiştim. Onca yeşilliğin ortasında, beni uzaktan uzağa kuru bir ot kokusu çekiyordu. Kokunun izine düştüm. Gidip "koku"nun geldiği yeri buldum. Evlere bitişik ahırlar vardı. Ahırın bir yanında ot yığınları, bir yanında otu ucun ucun yiyen ay yüzlü inekler, ineklerin altında küçük süt tankerleri gibi memeler... Yemliklerin başına her ineğin yıllık süt verimini simgeleyen madalyalar asmışlar. Oralarda hayvanın da şöhreti şöhret. Uzaktan aldığım ot kokusuna ineklerin kokusu da karışınca gözlerim yaşardı, dilimde, geçmiş günlerin uzun havaları dolaştı. Irmağın üstünde sesi çırnağından[6] keskin iri kuşlar uçuşunca, bizim oraların zarif görünüşlü, şuh ötüşlü kırakıralarının[7] sesi çarptı kulağıma. O renk cenneti kuşların düşlemleriyle içime nasıl bir gurbet acısı çöktüyse, *Binbir Gece Masalları*'nda geçen "Yurdunun emiri, gurbetin kölesidir" sözünü anımsadım. İneklerin ışıl ışıl yanan boynuzlarını okşayıp oradan ayrılırken, gördüğüm yerlerin bütün görkemi silindi gitti gözümden. "Hele de yaşlılıkta, hayat, bizim oraların toprak kokusundan, soluğunu topraktan alan uzun havalardan başka nedir ki!" diye söylendim, içimden şu dörtlüğü okudum:

Orda, derenin içinde
İki üç akça kavak.
Tekerler döner, başım döner,
Dön geri bak.[8]

Duyguların Anakarası

---

[6] *Çırnak: (kuşlarda) Tırnak,* [7] *Kırakıra: Akkarga büyüklüğünde, daha çok tarlalarda görülen çok renkli bir kuş* [8] *Cahit Külebi, "Tokat'a Doğru"*

KURBAN BAYRAMI'NDA...

Şeref Bedri ERDEM

Günlerini 2006-2007 yıllarının yarı yarıya böldüğü bir Kurban Bayramı...

Ağınlılar bayramlaşmak için Ankara'da bir salonda toplanmışız. Bay, bayan yüzden fazla insan karışık. Masaların etrafında akraba, komşu, dost aileler birlikteler. Bayanların sayısı baylardan göreceli olarak birkaç sayı eksik. Lakin karşı cinsler arasında bir kümeleşme yok. Salona giren herkesin gözüne çarpan tam anlamıyla "KADIN-ERKEK EŞİTLİĞİ."

Türkiye'de son yıllarda, basından okuyup, televizyonda seyrettiğimiz, biraz da itilerek oluşturulan "selamlık-haremlik" havasından çok uzak.

Aydın, çağdaş, huzurlu, neşeli, çok tatlı bir karışıklık.

Elliye yakın hanımdan bir tane "türbanlı" yok. Yerde sürünen mantolu kimse yok.

Bir iki tane eşarplı, iki mi, üç mü tülbentli hanım...

Derken, davul-klarnet geldi. Oyun havaları çalmaya başladılar.

İlk, sülün gibi bir genç kız oyuna kalktı; isteği, iradesiyle...

Yüzüne, gövdesine bakan hiç kimse o genç hanımda karşı cinste cinsel duygu uyaracak bir hal göremezdi.

İnsanca, erkekçe, hanımca bir tavır...

Sonra halay'a geçildi.

Bir genç hanım halay'ın önüne, başına geçti. Yanlış anlamadıysam İkincigil'den. Merhum Muhlis İkinci'nin torunu...

Bir "AĞIR HAVA..."

Müthiş... Tıpkı, Muhlis İkinci gibi.

Erkekler, hanımlar halay'ı uzattılar. Gümbür gümbür salonu inlettiler.

İki cinsin göğsü, göbeği, kalçası sallandı, titredi, oynadı. Dost, akraba, arkadaş, komşuca...

Ben dikkatliyimdir. Yemin ederim zerre kadar cinsellik, tahrik edicilik, zerre kadar kadına, erkeğe yakışmayan bir bayağılık içermiyordu. Müthiş eğlenceli, keyifli oyunlar; kâh halay, kâh kol oyunu...

Günü gerçekten bayram ettiler.

Bağda, bahçede, okulda, fabrikada ve sokakta;

Kadın-erkek Türk halkı, Alevi, Sünni, gâvur, Müslüman, genç-ihtiyar bir arada...

Birlikte oynar, birlikte okur, birlikte çalışırlarsa, birbirlerine tecavüz edecekmiş gibi düşünmek;

Ne vahşet, ne ilkellik, ne bilgisizlik...

Ağınlılar bugün burada buna paydos ettiler.

Bir kısım oluşumlarda görüyoruz. Hanımlar başlarına altunlu, sırmalı taçlar takıyor; bacaklarına sarı, kırmızı, mavi golf donlar giydirip, üstüne sırmalı, saçaklı, kadife cepken giydiriyor; bunu üstelik "milli kıyafet"; aslımıza, şanlı geçmişimize özen sanarak insanı gülünçleştiriyor;

Gönlü, gözü küstürüyor, kızdırıyorlar.

Ben otuz sene söyledim, şimdi bağırıyorum:

Türkiye'nin milli kıyafeti...

Medeni kıyafettir...

Avrupa'nın pantolonunu, ceketini, gömleğini, kravatını beğendik;

Bizim şalvardan, yaşmaktan, kuşaktan, entariden güzeldi.

Seçtik, kıyafet edindik.

Modacılarımız, tasarımcılarımız çığ gibi büyümekte...

Çok yakında,

Yarın, bir yeni kıyafet buluruz.

Başkasının taklidi olmayan,

Dedemiz giydi diye gülünç, saçma sapan olmayan,

Rahat, güzel, şık...

Milli kıyafetimiz milletçe bulup beğendiğimiz bir kılık olur.

O, bizim milli kıyafetimiz olur.

Dünya beğenir, benimser, alır.

Adı "Türk kıyafeti" olur.

Ama bu asla;

Kara çarşaf olmaz,

Asla, türban olmaz, yerde sürünen manto...

Kadın gövdesini saklayıp merak, ilgi uyandıran rezalet olmaz.

Kılık, kıyafet, şal, kuşak, don, bezek dünya içindir.

Onu, bir ahiret işi olan "Din" ile karıştırmak akıl işi değildir.

Bayramda, bayramlaşmada, sevdiğim, özlediğim Ağınlıları gördüm.

Ağın'ın, Ağınlının pırıl pırıl, aydın, laik, nurlu, erdemli yüzünü gördüm.

Müthiş mutlu oldum.

ÇAYDAÇIRA

Niyazi Yıldırım GENÇOSMANOĞLU

Konsun şamdanlara mum, olsun ergenler sıra:
İnsin davula tokmak, başlasın Çaydaçıra!

Durur deryada balık, durur gökte turnalar...
Bizim Çaydaçıra'ya başlayınca zurnalar!

Diz vur gakkoşum! Hey!.. de, kükresin halay kolu
Kövenk'in pınar başı, görünsün Saray yolu...

Bunlar bu yerin sesi, bu göğün gürlemesi;
Mayası aşk ateştir... Belki sarmaz herkesi.

Bir vuruşu tokmağın, yetişir coşmamıza;
Bir tel sesi çok bile, köpürüp taşmamıza!

Şu Harput'un başına yağan çiy mi, kar mıdır?
Bize Kayabaşı'ndan el sallayan yâr mıdır?

Heyyy!.. Yârdır o, yârdır yâr!.. Omzunda şalı da var!..
Üstünde ay-yıldızı, beyazı, alı da var!

Şu dere baştan başa; ayva, nar, dut... olaydı;
Çıkardık kalesine eski Harput olaydı...

* * *

Yansın şamdanlarda mum; olsun ergenler sıra,
İnsin davula tokmak, başlasın Çaydaçıra!

Ortası güllü mendil, elinde Kolbaşı'nın;
Gelin çıkar üstüne yarın, binek taşının.

Doldur ver boş tasımı, ey!.. Pınar, gider oldum.
Ben, anayı, babayı, yâri... Terk eder oldum!..

BİR MEHMET KABASAKAL VARDI...

Hüseyin KABASAKAL

ÖNSÖZ

Acı bir gerçektir ki, Türk toplumunda bir ailenin kökeni, o ailenin yaşlı kişilerinin belleğinde kalabilen kırık dökük bilgilerden öteye geçmemektedir. Ayrı bir deyimle Türk ailesi, tarihsiz olarak yaşamış; iki üç göbek önce geçmişte olanlar unutulmuştur. Bugün, ister kentli, ister köylü olsun, dede babasının, hatta dedesinin adını bilen kişiler, parmakla sayılacak kadar azdır. Bu gerçeğin ezikliği altında, babamın bizlere bıraktığı değerli anısına koşut olsun diye, rahmetli amcamın yazdığı ve yaşamının iki ayrı bölümünü kapsayan anılarını bugünkü yazımıza ve dilimize çevirmeyi düşündüm.

Bu anıların; eksik olan özgeçmişinin bilinmesi, unutulmaması için, birlikte yaşadığımız yılların acı ve tatlı evrelerini de kısaca belgelemeye çalıştım.

Amcamın değerli çocuklarının, onun kısa yaşamı içinde, küçük yaşta olmaları nedeniyle, babalarını tümüyle tanıdıklarını sanmıyorum. Dolayısıyla bu özet çalışmanın, babalarının öz geçmişini tanımada yardımcı olacağı inancındayım.

Bu yapıt, ailenin derli toplu tarihçesi olma iddiasında değildir. Onu okuduğumuz zaman amcamın otuz bir yıllık çok kısa ve mutsuz bir yaşamını, az çok öğrenmiş olacağız. Bir gün çocukları veya torunları ailenin tarihçesini yazma girişiminde bulunursa, bu anılar onlara yardımcı olacak ve bir kılavuz görevi yapacaktır.

Böylece, ben de hiçbir ölçünün belirleyemeyeceği bir değerle sevdiğim, unutamadığım o sevgi simgesi amcama olan manevi görevimi yapmış olmanın mutluluğuna erişmiş olacağım.

İstanbul
7 Şubat 1995

GİRİŞ

Mehmet Kabasakal, aileye soyadını bırakan Ahmet Bey'in altı çocuğundan, Osman koluna bağlı yedinci kuşağından, dedemiz Ali'nin oğullarından küçüğüdür.

1904 yılında Ağın'da doğmuştur.

Babası, Ağın Medresesi'nde okuduğu için "Molla Ali" olarak tanınırdı. Molla Ali'nin, büyük çocuğu Emine'den sonra Mustafa doğmuştur. Mehmet'ten sonra doğan ve çocuk yaşta ölen Hüseyin adında bir oğlu daha vardır. Dedemiz bu çocuğa babasının adı olan "Hüseyin"i vermiştir.

Molla Ali, Osmanlı döneminde jandarma olarak görev yaptığı İstanbul'dan döndükten sonra ailenin geçimini çiftçilikle sağlamıştır. Büyük oğlu öğretmen olduğu için, Mehmet Kabasakal çiftçilikte babasının yardımcısı olmuştur. Baba-oğul; çiftçilik ve bağ-bahçe işlerini birlikte yürütmüşlerdir. Mehmet Kabasakal, bu uğraş içerisinde Ağın Rüştiye (sekiz yıllık) Okulu'nu başarı ile bitirmiştir. Ne yazık ki, okulu bitirdiği 1915 döneminde ülkeyi sarsan Birinci Dünya Savaşı koşulları ve içine düşülen yaşam sıkıntıları, O'nun gireceği semt yüksek okullarının bulunmayışı, ailemizin mali yönden güçsüzlüğü, çok yetenekli bu gencin yüksek eğitim yapmasını engellemiştir.

Amcamın, 3 Ekim 1926'da askere çağrılmasıyla dedemiz, özverili yardımcısından mahrum kalmıştır.

Amcam, o dönemdeki fiziksel görümü ile 1.70 metre boyunda, tıknaz, sağlam yapılı bir delikanlıydı. Çok şirin bir yüzü vardı.

Dinsel inançlara bağlıydı. Beş vakit namaz kılardı. Ailesine, yakınlarına, komşularına ve arkadaşlarına büyük bir özveri ile bağlıydı. Kendisinden istenen yardım, ne kadar ağır olursa olsun duraklamadan yerine getirirdi. Şakacı, hazırce-

vap ve nüktedandı. Bu nedenle, özel toplantılarda her zaman aranan bir insandı. Fırsat buldukça okur ve özellikle şiir yazardı. Kitaplardan okuduğu masallarla birlikte, kendi düzenlediği öykülerini, çekici bir anlatımla ve merakla dinletirdi. Herhangi bir konuda iyice düşünmeden, araştırmadan, doğruluğunu kestirmeden bir karar vermezdi.

Çevresini incitecek, üzecek, rahatsız edecek söz ve hareketlerden kaçınırdı. Çok duygulu ve saygılıydı. Tok gözlüydü.

Küfür etmezdi. En ağır küfürü "lanet olasıca" veya "Allah'ın belası" idi. Sigara tiryakiliği dışında aşırı tutkuları yoktu. Hakkından fazlasını istemezdi. Fuzuli'nin: "Ne verseler ona şakir, ne kılsalar ona şad" felsefesine bağımlıydı.

Sağlam bir özyapısı (karakteri) vardı. Doğru düşünür, doğru konuşurdu. Çok sağlam bir aile geleneği ve terbiyesi ile yetişmişti. Kimsenin hakkına el uzatmaz, uzatanlara karşı çıkar ve engellerdi. Konu ile ilgili birçok örnek arasından biri şöyledir:

Bir akşam, yaşıtı olan delikanlılar, o dönemin adeti üzere, Yukarı Dink meydanında toplanmışlardı. Şundan bundan konuşulanlardan sonra, bir delikanlı Hocagilin Fatma Bacı'nın Mezat'taki bağında bir aluça bulunduğunu söyleyerek: "Lokum gibi bir erik, haydin gidip doyuncaya kadar yiyelim" önerisinde bulundu. Sekiz-on delikanlıdan çoğu, bu çekici öneriyi benimsemişti. Amcam: "Arkadaşlar, bu işte size katılmıyorum. Dört yetimi büyütme çabası veren dul bir kadına, bir yardım düşünmüyor, tersine onun bağındaki eriklere göz dikiyorsunuz, buna hırsızlık denir" diyerek onlardan uzaklaşmıştı.

Bu çıkış, diğer delikanlıları da çirkin bir girişimden alıkoymuştu. O günden sonra amcama "Sofu" lakabı verilmişti. Lakap; dindar, inanmış anlamı içeriyordu. Çok çalışkan, çevik ve güçlüydü. Bu tutumunu, korkunç hastalığa tutuluncaya kadar sürdürmüştü.

BİRİNCİ BÖLÜM

A. SOSYAL YAŞAMI

1. Mutsuz İlk Evliliği, İstanbul Macerası:

Çiftçilik dönemini yaşayan 1900 yılının başlarında Ağın'da geçerli olan adet, erkek ve kız çocuklarını yirmi yaşından önce evlendirmekti. Bu uygulamadaki amaç, erken döl almak, aileye bir yardımcı kazandırmak, erkek üyeyi evine bağlamaktı.

Bu düşüncelerin doğal uygulaması olarak, amcam için de konu ele alınmıştı. Özellikle Aba (babaannemiz), bu yolda gayretliydi. Kız arama, bulma ve değerlendirmede kendisini yetenekli ve yetkili görürdü. Nitekim kısa sürede gelin adayı bulunmuştu.

Yakın komşu ve akraba kızlarından birkaçı arasında, Hasan Emi ailesinden Hatice'de karar kılınmıştı. Babamın da girişimleriyle anlaşma kısa sürede tamamlanmış, 1921 yılı Haziran ayı içinde yapılan çalgılı düğünle birleşme sağlanmıştı.

İlk evrenin sıcak ilişkileriyle pek anlaşılamayan sorunlar, kısa zamanda duyulmaya başlamıştı. Hatice bünye yönüyle, çiftçi ailesinin ağır işlerini kaldıracak yetenekten yoksundu. Bir kentli aile içinde belki yerini bulurdu.

Pederşahi aile düzeninde, bir kişinin artmış olması da geçim koşulları düzeyinde kendini olumsuz yönde bir nokta olarak belirtmişti.

Amcamın yalnız fiziksel çalışmaları, bu sorunu nitelemede kendisince yeterli görülmüyordu. Dolayısıyla, güveğiliğin yüzündeki mutluluk ışıkları giderek solmaya başlamış; tedirginlik, kararsızlık, çaresizlik, rahatsızlıkları görülmeye başlamıştı. Bu dönemde yatağından kalkarak arka arkaya sigara içtiği, kimi kez sabahlara kadar uyumadığı oluyordu. Sonunda bir çözüme ulaştığı savıyla büyüklerden İstanbul'a gitme müsaadesi istemişti.

Baba ve anne bu isteği şiddetle geri çevirmişti. "Şu darı dünyada geçinip gidiyoruz. Biz açsak siz de aç; biz toksak siz de tok yaşarsınız. İstanbul'da gökten para yağmıyor ki... Kaldı ki, ben de İstanbul'da yıllarca kaldım, ama sonunda

eli boş döndüm..." diye karşı koymuştu.

Buna karşın, O kararını vermişti. Bu sırada İstanbul'a giden bir kafileye katılarak Ağın'dan ayrılmıştı.

İstanbul'da geçirdiği üç yıl kadar süre içinde pek tutarlı bir iş bulamamıştı. Tramvay biletçiliği gibi basit görevlerde umduğu varlığı sağlayamamış olarak baba evine dönmüştü.

Bu süre içinde ailenin sıcak kucağında yaşamını sürdüren gelin Hatice'nin gözleri rahatsızlanmış, alınan önlemlerle iyileşme sağlanamamıştı. En doğru karar olarak Elazığ Devlet Hastanesi'ne gönderilmesi öngörülmüştü. Gerçekten olumlu sonuç alınmıştı. Herkes sevinçliydi. Konu komşu 'geçmiş olsun'a geliyor, her gün ev dolup dolup boşalıyordu. Her gelene hastane anıları anlatılıyor, özellikle orada kendisine çok yardımcı olan 'Haydar Bey' dediği hastabakıcıdan hayranlıkla ve özlemle söz ediyordu.

O dönemin tutucu, vesveseci insanı, bu tür ilişkilere hoşgörü ile bakamazdı. Nitekim ilk günlerde pek de önem verilmeyen bu anılar, sonraları hoşnutsuzluklar yaratmaya başlamıştı. Hele bir gece Hatice'nin rüyada, "ah..ah!.. geceler uzun oldu, yalınız yatılmıyor" biçiminde sayıklaması, bardağı taşıran son damla olmuştu. Hatice, kendisine beslenen güveni de kaybetmişti. Evde tatsız tartışmalar, soruşturmalar sürüp gitmişti.

Mevsim dolayısıyla kış odasında oturuluyordu. Oda kapısı şiddetle açılmış, Hatice'nin ağabeyi içeri girmişti. Beklenmeyen misafir hoşça karşılanmış, hatır, gönül sorulmuştu. Ağabey Mustafa hiçbir yanıt vermeden sert bir tavırla şöyle konuşmuştu: "Emi, bir dükkândan aldığın mal kötü çıkarsa ne yaparsın? Geri götürürsün... Kardeşimi de kötü gördüğünüze göre ne yapmak lazım? Bu işi siz yapmadığınıza göre ben yapıyorum", demişti. Bundan sonra Hatice'nin elinden tutarak, çekip götürmüştü. Ben de içinde olarak aile bireyleri, önlerinde sahnelenen bu oyunun karşı tarafca önceden planlandığını, Hatice'nin en küçük bir karşı koymada bulunmayışından anlamıştık.

Amcam, 1924 baharında İstanbul'dan kesin dönüş yapmıştı. Onu sevinçle karşılayan bireylerin arasında eşinin bulunmayışı, büyük şok yaratmıştı. Ne kadar belli etmese de durumun yarattığı moral çöküntüsü sürüp gitmekteydi. Bu konuda Aba, olayı yansız olmaya çalışarak olduğu gibi anlatmıştı. Bu konuda düşüncelerini belirtmeyen amcam, çevrede yerli-yersiz gösteri yürüyüşleri yapan, eşinin zavallı, beceriksiz hareketlerini izliyordu. Amcamın, Hatice ile evliliğini sürdürmede gönüllü olduğunu sezinleyen Aba: "Oğlum, karını sevdiğini anlıyorum. Şu anda evlisiniz. Birleşip ev kurmanızda biz bir sakınca görmüyoruz" diye konuşmuştu. Ancak, bu esinlemede hiçbir destek yoktu. Hiç yoktan ev kurmak için güçlü bir destek gerekliydi. Çünkü amcam İstanbul'dan eli boş dönmüştü. Hatice'nin ailesi de yoksuldu.

Bu durumda amcam, aile çerçevesi içinde kalmaya mahkûmdu. Ancak bu tatsız duruma da bir çözüm bulunması zorunluğu vardı. Bu koşulların doğal sonucu olarak, eskiden beri bilinen baş ağrıları sürüp gidiyordu. Morali çok bozuktu, ağlamaklıydı. Ilık yaz akşamlarından birinde damda toplanmıştık. Komşu Salih ve Çerkez Mustafa dayılar da aramızdaydılar.

Amcam bir ara: "Önemli bir sorunu çözümlemek için hepinizin huzurunda bir girişimde bulunacağım", dedi. Hepimiz merakla bu çözümün ne olabileceğini düşünürken, yine konuştu: "Halen omuzlarımda taşıdığım evlilik sorumluluğuna son vermeye karar verdim. Eşim Hatice ile aramızda onur kırıcı bir durum yoktur. Ancak, anlaşmazlık nedeniyle ayrılmamız gerekiyor. Bu nedenle eşim Hatice'yi üçden dokuza boşuyorum", dedi. İki tanık önünde bir tutanak yazılarak onaylandı. Ben altı yaşımın toyluğu ile bu olup bitti karşısında şaşırmış ve sevdiğim iki varlığın beklemediğim ayrılışına hüngür hüngür ağlayarak karşılık vermiştim. Bu olayın tanıkları durumundaki aile halkı ve iki komşu delikanlı da üzgün olarak dağılmışlardı.

(Devam edecek)

MANİLER*

Av. Fikret MEMİŞOĞLU

Candarmadan çavuşam
Yol verin ki savuşam
Acep o gün olur mu
Ben yârıma kavuşam

Çadır kurdum düzlere
Diken oldum gözlere
İşte ben gidiyorum
Harput kalsın sizlere

Çarşıda çalışırım
Ustama danışırım
Ustam izin verirse
Yârıma kavuşurum

Çarşıdan aldım çini
Öpem ağzın içini
Kaç gündür nerdeydin
Gönlümün güvercini

Çekmecemin kilidi
Üstünü gül bürüdü
Senin aşkan düşeli
Olan ömrüm çürüdü

Çık dalda fişne döşür
Dibinde kahve pişür
Sen benimsin ben senin
Var aklın başan döşür

Çıktım külhan damına
Fiske vurdum camına
İtin köpeğin kızı
Bal mı katmış canına

Çıktım tepeye durdum
Tüfengimi doldurdum
Tüfengim geri tepti
Genç ömrümü soldurdum

Çıktım eşik üstüne
Yâri görmek kastine
Şam kılıcı bağlamış
Al kaputun üstüne

Çıktım köşe başına
Komser çıktı karşıma
Çarşaflar yasak olmuş
Vay çirkinler başına

Çıktım kerpiç duvara
El ettim gülüzara
Yeni yârdan fayda yok
Can kurban eski yâra

Çiğ sütten kaymak olmaz
Güzelden doymak olmaz
Eğil eğil öpeyim
Yolcuyum durmak olmaz

Çini çanak olaydım
Yâra konak olaydım
Rengi kokusu yârdan
Bir gül yanak olaydım

Çini tabakta reçel
Bu günler gelir geçer
Sen orada ben burda
Aklımdan neler geçer

Çubuğunda lüleyim
Sen söyle ben güleyim
Acep o gün olur mu
Kucağında öleyim

Dağda darı harmanı
İçinde değirmeni
Azap kız hasta olmuş
Azam oğlan dermanı

**Harput Halk Bilgileri, Elazığ Kültür Derneği Yayınları No:2, Elazığ-1995, Sh: 112 - 113*

1971 YILINDAN BUGÜNE AĞIN KÖPRÜSÜ

Mehmet BALTACI

Yedek subay olarak askerlik görevimi bitirdikten sonra, 1 Nisan 1971 tarihinde Karayolları 8.Bölge Müdürlüğü'ne 'Elazığ–Malatya Yolu Çiftlik Köprüsü, Şantiye Mühendisi' olarak atandım.

İlkokula Andiri (Akpınar) İlkokulu'nda başlayıp, 3 yıl okuduktan sonra 1953 yılında ailece Ankara'ya gittiğim için, çocukluk çağında yöremi pek tanıma imkânı bulamamıştım.

Yöremi daha iyi bir şekilde tanımak ve ülkeme yapacağım hizmeti bu bölgede ifa edebilmek için, 1971 yılındaki Elazığ Karayolları Teşkilatı'na tayin olmamı özellikle istemiştim.

Elazığ yöresinde çalışmalarım, Karayollarında çeşitli görevlerde olmak üzere 15 Mayıs 1978 tarihine kadar devam etti.

Aşağıda, bu çalışma döneminde yaşadığım Ağın'ın ulaşımı ve Karamağara Köprüsü ile ilgili anılarımın ilk bölümünü bulacaksınız:

1971 yılı Mayıs ayı... Dönemin Başbakanı Ferit Melen ile Bayındırlık Bakanı Mukadder Öztekin Elazığ'a gelmişler.

Ben, Karayolları Elazığ Bölge Müdürlüğü'nde Köprü şefliği görevini ayrıca vekâleten yürütüyorum.

Başbakan'ın ve Bayındırlık Bakanı'nın Elazığ'a gelmiş olması nedeniyle, Andirili Rıza Hafızoğulları (Kılcı Rıza Dayı) Karamağara Köprüsü ile ilgili isteklerini yetkililere iletmek için Ağın'dan Elazığ'a gelmiş ve beni arayıp bulmuş. Kendisi ile bu şekilde tanıştık.

Rıza Dayı; köprü talebini ilgililere aktarmak istediğini, ancak elinde köprü ile ilgili hiçbir bilgi olmadığını belirterek, kendisine bu konuda yardımcı olmam için ricada bulundu. Karamağara Köprüsü çok özel bir proje olduğu için, o yıllarda elimizde özel projelere ait pek doküman yoktu.

Rıza Dayı'ya bir şeyler hazırlayıp vermek için düşündüm ve aklıma birden o yıllarda yine Keban Baraj Gölü nedeniyle Almanlar tarafından inşa edilmiş ve yeni trafiğe açılmış olan Elazığ-Bingöl yolu üzerindeki Gülüşkür Köprüsü geldi. Bu köprü ile ilgili elimizde yeterli doküman vardı. Bu dokümanlardan yaralanarak, Karamağara Köprüsü ile ilgili % 95'e yakın hakiki değerlerde bir bilgi notu hazırlamak mümkündü.

Hemen Gülüşkür Köprüsü dosyasını açarak Karamağara Köprüsü enkesiti üzerine benzer bir köprü yerleştirmeye çalıştım. Maksimum ayak yüksekliği 90 m civarında idi. O günkü teknikle bu yüksekliktekı köprü ayağını inşa etmek zor olduğundan, bu bakımdan biraz tereddüt ettim. Ancak, Türkiye'de uygulanmasına yeni başlanan kayar kalıp sistemi ile bu yükseklikteki köprü ayağının yapılabilmesi mümkün olabilirdi.

Ağın'a yapılacak köprünün de bu sistemde bir köprü olması en uygunu olacaktı. Krokiyi buna göre çizdim ve maliyet bakımından her iki köprünün hacim olarak mukayesesinden giderek Karamağara Köprüsü'nün o günkü fiyatlarla 16 milyon TL'sına mal olacağını tespit ettim. (Gülüşkür Köprüsü 26 milyon TL'sına mal olmuştu.)

Köprü krokisini ve maliyet hesabını temiz bir kâğıt üzerine işleyerek Rıza Dayı'ya verdim. (Şekil 1). Çok memnun oldu. Ancak bir gün sonra Rıza Dayı yanıma tekrar uğradı. Hazırladığım ve kendisine verdiğim bilgileri Bakan'a ulaştıramamıştı. Çok üzgündü...

Ancak, bu bilgiler ilerideki görüşmeler için de çok önemli bir kaynak oldu. Karayolları 8.Bölge Müdürlüğü'nün daha sonraki yazışmalarında bile hep aynı rakamlar telaffuz edildi.

Hatta, Karayolları Diyarbakır 9. Bölge Müdürlüğü'nde, Bölge müdürü olarak görev yaptığım (1988-1993 yılları arası) dönemde, Marangoz Niyazi Serttaş ile birlikte Ağın'dan yanıma gelen heyete de aynı bilgileri o günün şartlarına uygun bir hale getirerek verdim. O bilgilerle birtakım yerlere ulaşmaya çalışmışlardı.

Yıl 1974, sonbahara doğru... Keban rölakasyon (su altında kalan yollar yerine yapılacak yeni yollar) yollarından çoğunun inşası tamamlanmış... Karayollarındaki yeni görevim, Bölgede yol yapım şefliği... Keban rölakasyon yolları yapımından dolayı birinci derecede sorumlu bir görevdeyim. Genel Müdürlük; Pertek, Çemişgezek, Ağın ve Başpınar feribot rampa betonlarının ve rampa bağlantı yollarının bir an önce yapılmasını istiyor.

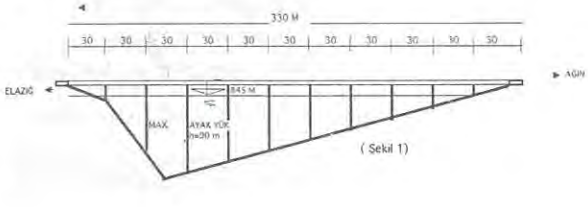

(Şekil 1)

Pertek feribot rampa betonları DSİ tarafından dökülüyor. Toplam 3 km. olan bağlantı yolları Karayolları tarafından yapılacak.

Çemişgezek feribot rampa betonları dökülüyor. Bağlantıları üzerinde çalışılıyor.

Ağın feribot rampasının eski bağlantı yolu üzerindeki Kophinik Köyü civarında yapılması düşünülüyor. Ağın tarafı rampa ise hemen hemen şimdiki Jandarma Çeşmesi'ne yakın bir yerde. Su geçişi 3 km'ye yakın.

Etüt için ben ve Kontrol Şefi Bedri Çiçek araziye gittik. O günkü şartlarda göl üzerinde çalışmakta olan ilkel bir kayıkla, Kophinik Köyü civarından Ağın'a geçmek için bu araca bindik. Yağmur hafiften çiseliyor... Hava rüzgârlı, kayık karşıya doğru değil de Keban Baraj Gölü'nün en geniş olduğu (Murat Nehri ile Karasu Nehrinin birleştiği nokta) bölgeye doğru ilerliyor. Kayıkçıya Ağın'a gideceğimizi tekrarlıyoruz. Adamcağız, rüzgârdan dolayı mecburi olarak rotayı bu şekilde belirlediğini, aksine bir hareketin kayığı devireceğini söylüyor.

Bizler heyecan içinde, benzimiz sararmış, korkulu gözlerle birbirimize bakıyoruz. Bu arada, Bedri Bey'e takılarak gülüşüyor ve havayı dağıtmaya çalışıyoruz. Bir buçuk, iki saat sonra kendimizi Ağın–Vahşen arasında kıyıda bir yere atarak, korkulu bu yolculuğu bitiriyoruz.

Bu hadiseyi yaşadıktan sonra, Kophinik-Jandarma Çeşmesi arasındaki 3 km'lik su geçişinin, feribot geçişi için sağlıklı bir yer olmadığını tespit ettim. Çalışmalarım, yeni uygun bir yer bulma arayışıyla devam etti. Sonuç olarak, en uygun yerin Karamağara mevkii olacağına karar verdik.

Bu bölgede, rampa betonlama ve bağlantı yolları etüt çalışmalarımız bundan sonra başlamıştır. Bağlantı yollarının etüt çalışmalarında, dönemin Ağın Belediye Başkanı Sadi Kapısız'la bizzat araziyi dolaşarak en uygun güzergâhı bulmaya çalıştım. Kendisine, o günkü yardımları için teşekkür ediyorum.

Feribot rampasının Karamağara mevkiine alınması, su geçişini 500 m civarında bir mesafeye düşürmüş ve daha güvenli bir su geçişinin yapılmasına olanak sağlanmıştır.

Bağlantı yollarının yapımı için etüt ve proje çalışmalarına devam edilerek, proje hazırlanması yanında bu yolların yapımı için gerekli olan kaynak temini için de Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ile temaslar sürdürülmüştür.

Daha sonraki anılarımda yolların yapımı ile ilgili konulara değineceğim.

Kalın sağlıcakla.

VAR MI?

Muhsin Hüseyin ÖZTÜRK

Hevenkde asılı ayva nar mı ki?
Dağların beyazı acep kar mı ki?
Gülzarda şakıyan bülbül yâr mı ki?
Ağın'ın benzeri diyar var mı ki?

Ab-ı hayat suyu, temiz havası
Kadersiz toprağı, taşı, kayası
Tende can mı koyar oyun havası?
Ağın'ın benzeri diyar var mı ki?

Analar, nineler çıkrık eğirdi
Dedeler bağ için dağlar devirdi.
Gurbet "guzileri" kurda çevirdi
Ağınlıya benzer adem var mı ki?

Çocukluktan başlar gurbet gezeriz
Alemleri kültür ile bezeriz
Vatan vatan diye bağır ezeriz
Ağınlıya benzer adem var mı ki?

Hoşirik bağları nerede kaldı?
Nerede gençleri, şeytan mı aldı?
Devlet bizi zorla gurbete saldı
Ağın'ın benzeri diyar var mı ki?

Hakko'sunda halay çekip eğlendik
Fellahlar'da rakı içip demlendik
Tarla dışı tohum gibi çimlendik
Ağın'ın benzeri diyar var mı ki?

Gurbet bizi gonca iken soldurdu
Ham meyvaydık karpit ile oldurdu
Analara saçın-başın yoldurdu
Ağınlıya benzer adem var mı ki?

Gani Dayı içip gırnata çalsa...
Muhlis Emi "ağır hava" oynasa...
Süderekli Münir maya söylese...
Ağınlıya benzer adem var mı ki?

Ankara'dan baktım yeri pek dulda
Bir ucu Minayik, bir ucu Pul'da
Ölmeyin hastalar köprünüz yolda
Ağın'ın benzeri diyar var mı ki?

Kapılar kapanmış, ocaklar tütmez
Gülzarı bozulmuş, bülbüller ötmez
Neden gurbet neden işkencen bitmez?
Ağın'ın benzeri diyar var mı ki?

AĞIN - KARAMAĞARA KÖPRÜSÜ

Derneğimiz, Ağın-Karamağara Köprüsü'nün gündeme geldiği ilk günlerden itibaren; ilk aşamada Maliye Bakanlığı, DPT, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı nezdinde yürüttüğü çalışmalarını, inşaatın başlamasını takiben de Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü ve işin yüklenicisiyle sürdürmekte, gerekli hallerde ilgili birimlerle diyaloglar kurulmak ve toplantılar yapılmak suretiyle de ortaya çıkma olasılığı bulunan sorunların giderilmesine yönelik önlemleri almaya çalışmaktadır.

2007 yılında yapılacak milletvekili seçimleri nedeniyle, yatırım ödeneklerinde önemli ölçüde kısıtlamaya gidileceğinin öğrenilmesi üzerine, Karamağara Köprüsü inşaatında herhangi bir aksama olmaması için, Derneğimizce; Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile Karayolları Genel Müdürlüğü'ne 26.12.2006 tarih ve 2006/35 sayılı yazımız ilişiğinde, gerekli bilgileri de içeren bir dosya sunulmuştur.

Bu yazıyı okurlarımızın bilgisine sunuyoruz.

"Karayolları Genel Müdürlüğü Çalışma Programı'nda yer alan, 03.09.2001 tarihinde ihalesi yapılan 4.999.356.762.545 TL keşif bedelli Ağın (Karamağara) Köprüsü ile ilgili Bilgi Notu ekte sunulmakta olup, işin bugüne kadar 1. keşif bedeline göre %64'ü tamamlanmıştır.

Bu gerçekleşme oranı ile, Köprü Temel Kazıkları, Temel, Elevasyonlar ile Keban taraf orta ayak başlık kirişi bitirilmiştir. Bugüne kadar yapılan işlerde; 7500 m^3 beton dökülmüş, 2200 ton yuvarlak demir kullanılmış ve köprü temellerinde 700 metre, çapı 2,00 metre betonarme kazık inşa edilmiştir.

Köprü boyu 520 metre olup, tabliyede 5000 ton civarında çelik sac ve profil kullanılacak olup, bu özel imalatın Türkiye'de üretimi mevcut demir çelik fabrikalarında yapılmadığından dışarıdan ithal edilmesi söz konusudur. İhtiyaç duyulan çeliğin siparişinin yapılarak Türkiye'ye getirilmesi 4-5 ay gibi bir zaman dilimine ihtiyaç göstermektedir.

Ayrıca ihtiyaç duyulan çeliğin ülkemize getirilmesini müteakip, fabrikada işlenerek köprü tabliyesini oluşturacak modüllerin imalatının yapılması ve modüllerin köprü yerine taşınarak montajının gerçekleştirilmesi için ayrı bir zaman dilimine daha ihtiyaç vardır.

Her bir köprü kenar açıklığı, kurulacak özel iskele sistemi üzerinde monte edileceğinden, kenar açıklığın, iki ayak arasındaki montaj ve kaynaklama işlemi tamamlandıktan sonra iskele sistemi alınarak, kenar açıklık ayaklar üzerine oturtulacaktır. Bu işlemin aynı yıl içinde yapılması teknik yönden zaruret arz etmektedir. Aksi halde, açıklığın iskele üzerinde yarım bırakılması durumunda sistemin deprem, rüzgâr vs. sarsıntılardan etkilenerek yıkılması söz konusu olabilecektir.

İstenmeyen bu durumun oluşmaması için yıllık verilecek ödeneklerle, asgariden bir kenar açıklığın o yıl içinde teşkili gerekli olup, bu seviyede harcanması planlanan ödenek 4.500.000,00 YTL mertebesindedir. Bu nedenle, ayrılacak yıllık ödeneklerin bu mertebenin altına düşmemesi gerekecektir.

Ayrıca tahsis edilebilecek ödeneğin sene başında tespiti, ithal edilecek malzemenin temini, fabrikada işlenerek getirilmesinde zamanlama yönünden büyük yarar sağlayacaktır.

Köprü inşaasının zamanında tamamlanabilmesi ve çalışmaların teknik seviyede yürütülmesini temin maksadıyla yukarıda belirttiğimiz nedenlerle asgariden yıllık olarak 2007 yılı için 4.500.000,00 YTL ödenek tahsisi gerekli görülen bu işe yeterli ödeneğin sağlanabilmesi için gereğini, emir ve müsaadelerinize arz ederim.

Saygılarımla.

Ahmet DEVİREN
Ankara-Ağın Kültür ve
Dayanışma Derneği Başkanı

ÖNEMLİ NOT: AĞIN-KARAMAĞARA KÖPRÜSÜ'NE 2007 YILI İÇİN 1.000.000 YTL. ÖDENEK VERİLMİŞTİR

YUNUS EMRE

Dt. Erhan ÇATALTAŞ

"Gelin tanış olalım/İşi kolay kılalım
Sevelim sevilelim/Dünya kimseye kalmaz"

Türk ulusunun yetiştirdiği en büyük şairlerden biri olan Yunus Emre'nin kimliği ve yaşamı hakkında hemen hemen hiçbir şey bilinmemektedir. Yunus'un XII. yüzyılın ikinci yarısı ile XIV. yüzyılın ilk yarısında yaşadığı tahmin edilmektedir. Oysa o kendisini şöyle anlatır:

'Ben gelmedim dâvi için
Benim işim sevi için
Dostun evi gönüllerdir
Gönüller yapmaya geldim'

Yunus'un nereli olduğu, nerede ve nasıl yaşadığı, ne işle meşgul olduğu bilinmemektedir. Anadolu'da on beş ayrı yerde mezarı olduğu ileri sürülür. Yunus Emre, sevgisi nedeni ile paylaşılamamaktadır.

Son yapılan araştırmalarda, eski eserler arşivinin Karaman Eyaleti bölümünde Karamanlı olduğu ortaya çıkmıştır. Buna göre babasının adı İsmail'dir. Kendisi de Kirişçi Baba olarak zaviye sahibidir. Gene arşivlere göre İsmail isimli bir oğlu vardır. Yunus'un ölümünden sonra zaviye şeyhliği oğluna geçmiştir. Yunus'un ailesi Horasan'dan göçerek Karaman'a gelmiş, orada kendi adlarına bir köy kurmuşlardır. Yunus ozan göçten sonra doğmuştur.

Yanlış olarak Yunus'un ümmi olduğu söylenir. Yunus'un cahil olduğu, öğrenim görmediği doğru değildir. Eserlerinde görüldüğü üzere peygamberler, ermişler, evliya- enbiya menkıbeleri, bilim ve felsefeyi, İran mitolojisini, İslamın ahlak ve tasavvuf kurallarını ve Hz.Mevlana'nın Mesnevi'sini okuyacak kadar Farsçayı bilmektedir.

Okuduktan sonra da: "Ben olsaydım Mesnevi'yi uzatmaz 'Ete kemiğe büründüm/ Yunus adıyla göründüm' der, kestirir atardım" demiştir. Ümmiliğe gelince; Ümm'ün Arapça'da 'anne' olduğu bilinmektedir. Ümmi sıfatı ise, 'Annemden doğduğum gibi temizim' anlamındadır. Tasavvuf anlayışına göre tarikat yolcularının; âlim olsalar da derunlarında ümmi olmaları, yani annelerinden doğdukları kadar temiz olmaları gerekmektedir. Bu yanları ile doğrudan doğruya Tanrı'dan bilgi alırlar.

Yunus Emre halkın şairidir. Aruz veznini pek az, fakat milli nazım ölçüsü olarak hece veznini ve onun hemen her türlüsünü kullanmıştır. Dili, eşsiz bir kudretle kullanan ozanın şiirlerinde Türkçe en güzel şeklini almıştır. Türk halkının bütün duygu, heyecan ve düşüncelerini, bütün iç zenginliğini verdiği için bizdendir. Ama sözleri tüm insanlık için geçerli olduğundan evrenseldir de.

Yunus'un Anadolu'nun muhtelif yerlerinde, hatta bir tane de Azerbaycan'da olmak üzere çok sayıda türbeleri vardır. Anadolu halkı ona o kadar sahip çıkar ki, her yerde ona bir makber atfedip kendisinden olduğunu söyleye gelmiştir. Bursa'da, Kula Emre Sultan Köyü'nde, Erzurum Tuzcu Köyü'nde, Niğde Aksaray'da, Ünye'de, Isparta Keçiborlu'da, Karaman'da ve efsaneye göre Sivrihisar Sarıköy'de kabri vardır.

Nerede yattığı bilinmez ama Türklerin gönlünde meftundur. Çünkü; biz O'nu kendimiz kadar tanır, atamız gibi severiz. Kim olduğunu kendisine sorabilsek: 'Doğmadım ki' der. Ölümünü sorsak: 'Aşk ehli ölmez/ Yerde çürümez' cevabını alırdık.

Bütün bu bilinmeyenleri, Anadolu halkı tam yedi asırdır muhteşem bir efsane haline getirip, O'nun şanına yakışır tarzda anlata gelmiştir.

Biz, ilmi yönünü bilim adamlarına bırakıp yedi asırdır söylenen Yunus Emre efsanesine dönelim:

'Ne olurdu dinlenecek bir yer olaydı
Ne olurdu bu uzun yol bir tarafa çıkaydı
Ne olurdu yüz bin sene sonra toprağın altından
İnsanın otlar gibi yeniden bitmesi ümidi
olaydı'
Ömer Hayyam

Yunus Emre Efsanesi:

Yunus Emre, Porsuk suyunun Sakarya Nehri'ne karıştığı yer yakınında, Sarıköy'de fakir bir çiftçinin çocuğu olarak dünyaya gelir. Çocukluğunda babası, okuma-yazma öğrenmesi için onu mahalle okuluna yollar. İki üç yıl okula gidip geldiği halde bir türlü elif'i, be'den ayıramaz. Gene hata yaptığı bir gün, Hoca Efendi Yunus'a bir tokat atar. Onuru kırılan Yunus:

'Elif okuduk ötürü
Pazar eyleduk götürü
Yaradılanı hoş gördük
Yaradandan ötürü'

der ve bir daha dönmemek üzere okuldan ayrılıp; babasının yanına, köyüne döner.

Çiftçilikle geçen birkaç yıldan sonra; bir yaz bozkır küser. Günler günleri, aylar ayları kovalar gökten bir damla düşmez. Bu kurak geçen yazdan sonra yeşermeyen ekinler kavruk kalır, büyük bir kıtlık başlar.

Yunus, kendisinden ziyade köydeki dulu, yetimi, çoluk çocuğu düşünüp kahrolur. Duyar ki Suluca Karahöyük'te (bugünkü Hacıbektaş) Bektaş isminde bir pir yaşar. Dualarının bereketi ile ambarları hiç boş kalmaz, daim buğday, arpa ile doludur ve kapısına varan hiç kimseyi boş çevirmez.

Bir ümit Yunus, öküzünün sırtına çuvalı vurur yola düzülür, ama yolda düşünür ki: 'Boş giden, boş döner' ve yol boyunca alıç toplar. Alıçları çuvalına doldurup Hazret-i Pir'in eşiğine varır. Kapıyı açan dervişlere derdini anlatıp alıçları verir. Bu hareketi, Hazreti Pir'in hoşuna gider: 'İsterse buğday yerine hikmet vereyim' diye haber yollar. Yunus duygularını yenemeyip: 'İlla da buğday' der. Dervişler çuvalı doldurup Yunus'a teslim eder. Yunus köyüne varmak için yola koyulur, koyulur ama aklı Hazreti Pir'in hikmetinde kalır. Fazla uzağa gidemez, geri dönüp buğdayı getirdiğini, hikmeti istediğini Hazreti Pir'e bildirir.

Gelen cevap bundan böyle Yunus'un tüm hayatını değiştirir. 'Biz o hikmeti Tapduk Emre'ye verdik. Onun kapısına gitsin' der.

Oysa Tapduk Emre, bu hikmeti nasıl aldığını vecd içinde hatırlamaktadır. Bir gün Hacı Bektaş, Emre Sultan'ı dergâhına davet eder. Ama Emre Sultan gitmek istemez. İstemez ama ısrarlara dayanamayıp huzura varır. Gelmek istemediğini de şöyle anlatır: "Erenler Meclisi'nde, bir gün perde arasından bir el uzanıp bize nasibimizi verdi. Hazreti Pir, 'O eli görsen tanır mısın' diye sorar. 'Elbette, ayasında yeşil bir ben vardı. Ordu içinde görsem tanırım' deyince, Hacı Bektaş avucunu açıp yeşil beni gösterir. Ben'i gören Emre Sultan: 'Tapduk Sultanım, Tapduk Sultanım' diye bağırır ve kendinden geçer."

İşte Yunus, Hazreti Pir'in yol vermesi üzerine bu Tapduk Emre'ye derviş olmaya gider. Durum Tapduk Sultan'a âyan olduğu için Yunus'u bir kazana kor, kırk gün kaynatır. Kırk günden sonra Yunus'u çıkarır, koklar, 'Öf, hâlâ Dünya kokuyorsun' der.

Yunus'a dergâhın odunculuğu görevi verilir. Yunus her sabah ormana gidip dergâhın odununu keser. Ama bütün odunlar dümdüzdür. Tapduk Sultan bir gün dayanamaz: "Yunus" der, "Ormanda eğri odun yok mudur? Her gün getirdiğin odunlar dümdüz." Yunus: "Pir'im, senin dergâhına odunun bile eğrisi giremez" diye yanıtlar.

Tapduk Emre'nin dünyalar güzeli bir kızı vardır. Kızın sesi de cemali kadar güzeldir. Kuran okurken gökte kuşlar, suda balıklar durup onu dinler. Bacı Sultan arada bir Yunus'la ormana gider. Münafıklar durur mu? Hemen dedikodular başlar ve dedikodular Ankara'da Hacı Bayram Veli'nin kulağına kadar gider. Hacı Bayram, olayın ne olduğunu öğrenmek için bir dervişini Tapduk Sultan'ın huzuruna yollar. Tapduk, geleni dinler. Hiçbir şey söylemeden dervişin avucuna pamuk koyar, üstüne de ocaktan aldığı bir köz parçasını koyup, Hacı Bayram Veli'ye yollar. Ama dedikodulardan da usanmıştır. Dedikoduyu çıkaranların Allah'ın huzurunda daha fazla günaha girmemesi için, Bacı Sultan'ı Yunus'la evlendirir. Evlendirir de, Yunus, Şeyhinin niyetini bildiği için Bacı Sultan'a elini sürmez.

Günlerden bir gün dergâhta bir Erenler Meclisi kurulur. Oduncu Yunus'la birlikte, mecliste Yunus-i Gûyende isminde çok tanınmış bir ilahi okuyucu vardır. Mecliste Tapduk Sultan'a coşkunluk gelir. Yunus-i Gûyende'ye: "Şevkimiz var haydi sen de biraz terennüm et" diye seslenir. Birkaç kere seslendiği halde Gûyende'den ses çıkmaz. Bizim Yunus'a döner Şeyh'i: "Hadi" der, "Artık za-

manı geldi, kilidin açıldı. Hacı Bektaş sözü yerine geldi, durma söyle."

Yunus derinden bir iç geçirir gözlerini yumar ve okumaya başlar:

'Aşkın aldı benden beni
Bana seni gerek seni
Ben yanarım düni güni
Bana seni gerek seni

Ne varlığa sevinirim
Ne yokluğa yerinirim
Aşkın ile avunurum
Bana seni gerek seni'

Amma gelgelelim Yunus, kendisinin 'gerekli olana' erişemediği ile kavrulmaktadır. Bir ara dergâhın kendisini olgunlaştıramadığı düşüncesine kapılır ve bir sabah; yeninde cönkü, başında börkü, elinde sazı, içinde sızı, kimseye haber vermeden dergâhı terk eder:

'Kadir Mevlâm cemalini görmezsem
Hayıf bana yazık bana vah bana
Muradıma maksuduma ermezsem
Hayıf bana yazık bana vah bana'

diye diye; Kadir Mevlâ'yı yana yakıla araya araya, o köy senin, bu kasaba benim, Anadolu'yu dolaşmaya başlar.

Bir köyde:

'Dağlar ile taşlar ile
Çağırayım Mevlâm seni
Seherlerde kuşlar ile
Çağırayım Mevlâm seni' der.

Bir diğerinde Mevlâ aşkı ile:

'Adımız miskindir bizim
Düşmanımız kindir bizim
Biz kimseye kin tutmayız
Kamu âlem birdir bize'

diye seslenir.

Günlerden bir gün yolda üç dervişe rastlar, selamlaşırlar, ama dervişlik adabı, birbirlerine kim olduklarını sormazlar. Akşam olup da yemek zamanı gelince dervişlerden biri, 'Ya Allah' çekip duaya durur. Biraz sonra gaipden bir tepsi yemek gelir. Oturup hep beraber yerler. Sabah tekrar yola koyulurlar. Akşam olunca diğer derviş duaya durur. Gene gaipden gelen yemeği yerler. Üçüncü gün de aynı şey olur. Sıra dördüncü gün Yunus'a gelir. Yunus; ne şekilde, kime dua edileceğini bilemez ve derunundan bir ah çekip, içinden, 'Allahım' der, 'Bu derviş kulların, kimi yüzü suyuna dua ettilerse ben de O'nun yüzü suyuna niyaz ediyorum. Bizleri aç koma.'

Bu sefer gaipten iki tepsi yemek gelir. Dervişler bu hale hayret eder; Yunus'a: 'kimin yüzü suyu hürmetine dua ettiğini' sorarlar. Yunus: 'Önce onların söylemesini' ister. Üç derviş birden: "Tapduk Emre Sultan'ın dergâhında bir molla Yunus var. Biz hep onun yüzü suyu hürmetine dua ederiz" deyince, Yunus nihayet kemale erdiğini anlar.

'Cennet cennet dedikleri
Birkaç köşkle birkaç huri
İsteyene ver sen anı
Bana seni gerek seni'

deyip, Şeyh'ine erişmek için dervişlerle vedalaşır, yola koyulur. Çünkü; aşk imiş her ne var cihanda... Pirinin aşkını içinde duya duya dergâhın yolunu tutar.

'Taştın yine deli gönül
Sular gibi çağlar mısın
Aktın yine kanlı yaşım
Yollarımı bağlar mısın'

Bir akşam üzeri dergâha varır bakar ki, Ana Sultan O'nu beklemekte. Yunus'un geleceği Ana Sultan'a malum olmuş:

'Canlar canını buldum
Bu canım yağma olsun
Assı ziyandan geçtim
Dükkânım yağma olsun'

deyip Ana Sultan'ın eline varır. Yalvarıp, yakarıp Emrem Sultan'ın kendisini affetmesi için aracı olmasını niyaz eder. Ana Sultan: "Peki, sen

dergâh kapısının önüne yat. Sultan'ın kirpikleri büyüdü önünü göremez, abdest almaya çıkarken ayağı sana takılır, 'Bu kimdir' der. O zaman Yunus gelmiş derim. Eğer 'Bu hangi Yunus' derse durma kaç. 'Şu bizim Yunus mu?' derse kalk elini; ayağını öp."

Sabah, Emrem Sultan abdest almaya çıkarken ayağı takılır: 'Bu kim?' diye sorar. Ana Sultan: 'Yunus gelmiş' der. 'Ha!.. Şu bizim Yunus mu?' sözünü duyar duymaz, Şeyh'inin ayağına kapanır garip Yunus.

Şeyh'i, Yunus'un sırtını sıvazlayıp: "Bak Yunus, iki aslan bir yerde durmaz. Kendi kendinden haberdar ol. Sana seyahat verdik." Sonra da elindeki dervişlik asasını havaya fırlatıp: "Hadi Şeyh Yunus, bunu bul, bul da orada yat."

Yunus gene demir asa, gön çarık yollara düşer.

'Vaktınıza hazır olun
Ecel vardır gelir bir gün
Emanettir kuşça canın
Issı (sahibi) vardır alır bir gün'

diye söyleye söyleye yollara düşer, Şeyh'inin asasını aramaya başlar. Ama Şeyh'inin hasreti de içine çöker:

'Şeyhimin özünü
Severim sözünü
Mübarek yüzünü
Görmeğe kim gelir?'

Bir taraftan da önce göçenlerin ahvalini anlatmaya başlar:

'Teferrüc eyleyû vardım
Sabahın sinleri gördüm
Karışmış kara toprağa
Şu nâzik tenleri gördüm'
.....
'Yaylalar yaylamaz olmuş
Kışlalar kışlamaz olmuş
Bar tutmuş söylemez olmuş
Ağızda dilleri gördüm'

Şeyh'inin asasını bulamaz bir taraftan; diğer taraftan içindeki aşk alevi büyür de büyür. Büyüdükçe de biçare Yunus'a söyletir:

'Ben yürürüm yane yane
Aşk boyadı beni kane
Ne akılem ne divane
Gel gör beni aşk neyledi'
.....
'Miskin Yunus bi çareyim
Baştan ayağa yareyim
Dost elinden avareyim
Gel gör beni aşk neyledi'

Bu deyişler, bu yakarışlar Hazreti Mevlana'ya, Yunus Emre için: 'mertebelerin hangisine çıksam, şu Türkmen kocası Yunus'u orada görürüm' dedirtir.

Koca Yunus, Hoca Yunus, Ermiş Yunus, Derviş Yunus tam yedi sene o dağ senin bu bağ benim mürşidinin asasını arar. Arar da bulamaz. Emre Sultan'ın yanına, 'Bulamadım' demeye dönerken, Sarıköy'ün yanına gelip oturur. Bir de görür ki kavak gibi bir nur havaya uzanır. 'Bu, O olsa gerek' diye yanına gider. Bakar ki asa o asa, vaktinin geldiğini anlayıp:

'Bir garip ölmüş diyeler
Üç günden sonra duyalar
Soğuk su ile yuyalar
Şöyle garip bencileyin'

deyip ruhunu teslim eder.

Sarıköylüler üç günden sonra mı duyarlar bilinmez, ama oracığa defnedip başucuna da kendisi gibi garip bir taş diker, bir de ufak bir zaviye yaparlar.

Allah'ın sevgili kulu Koca Yunus o günden bu güne terennüm eder:

'Şol cennetin ırmakları
Akar Allah deyû deyû
Cennet bağının gülleri
Kokar Allah deyû deyû'

Yunus'un şiirlerinin toplamı üç binmiş. Bu şiirleri yazdığı cönkü, ölümünden çok uzun yıllar sonra Molla Kasım adında mutaassıp bir Hoca'nın eline geçer. Molla Kasım, bir akarsuyun kıyısına

oturup şiirleri okumaya başlar. Şeriata uygun görmediği bin tanesini yakar. Yakmaktan yorulunca bin tanesini okuyup okuyup suya atar. Bin birinceye vardığında şunları okur:

'Derviş Yunus bu sözü eğri büğrü söyleme
Seni sığaya çeker bir Molla Kasım gelir'

Ve anlar ki Yunus ermiştir. Pişman olmaya olur da elden ne gelir. İki bin şiir yoktur artık. Şimdi yanan şiirleri, gökte melekler, suda balıklar geri kalan bin taneyi de insanlar okumaktadır.

İşte Âşık Yunus'un efsanesi budur.

Budur da efsane bitti mi? Bundan sonra anlatılacaklar şahitli-ispatlı Yunus Emre efsanesidir:

Alman mühendisler demiryollarını yaparken, yol Sarıköy'e gelir. Almanlar Yunus Emre'nin orada yattığını duydukları için Müslüman adetlerine uygun kurban kesip küçük bir tören yaparlar. O gün bu gün Ankara-İstanbul arası işleyen trenler saygı düdüğü öttürür, personel de yüzünü türbeye dönermiş Sarıköy'den geçerken.

Ta ki, Batının şımarık çocuğu, medeni (!), mukaddesat nedir nasipsiz Yunan, Sarıköy'e gelene kadar... Ortalığı yakıp yıkarlar, zaviyeyi sökerler ve her şey unutulup gider, 1948 yılına kadar. Bu yıllarda demiryolu çift hat yapılmaktadır ve plana göre bu yol tam türbenin üzerinden geçmektedir.

Bunu duyan bir-iki Yunus Emre âşığı, ilgili makamlara başvurup türbenin yüz elli metre ileri alınması için izin isterler. İzin verilir ama bazı şartlar vardır: Hiçbir tören yapılmayacak, hiç kimseye haber verilmeyecek, bir arkeolog resmen gözcülük edecek vs...

Her şart kabul edilir. O bir- iki kişinin dileği, ermiş Yunus'u trenler altında çiğnetmemek, ısırganlar arasında kalan türbeyi kurtarmak ve küçük bir anıt yapmaktır.

Çalışmaya başlar bu Yunus Emre âşıkları. Tren yolundan yüz elli metre ileriye beyaz kefeki taşından mütevazı bir anıt yapılır. Kabrin o anıta taşınacağı gün, beş kişi Ankara'dan Sarıköy'e gelir. Akşam alacakaranlıkta Sarıköy muhtarı büyük bir heyecanla onları karşılar. Der ki: "Beyler, siz bana sıkı emir verdiniz, ama ortada benim anlamadığım bir şeyler var. Sarıköy'e kamyon kamyon, araba araba insanlar geliyor; aha şu arada toplanıyor."

Yapacak bir şey yoktur gecenin o bir vaktinde. Ertesi gün sabah kabri nakletmek üzere türbeye gelir heyet. Gördüklerine inanamazlar. Ovada yirmi beş-otuz bin kişi toplanmıştır. Sessizlik içinde törenin başlamasını beklerler.

Kimin çağırdığı bir türlü çözülemez, ama nereden geldikleri bilinir. Bolulular aşçıları, Konyalılar kaşıkları, Sandıklılılar helva malzemeleri, Bolvadinliler koyunları ile gelmiştir. Karadut Köyü; kamyonlarla ekmek, mevlithan ve mevlit şekerleriyle gelmiştir. Koca Ozan, tertiplediği bu törene fotoğrafçı göndermeyi de unutmamıştır.

Kabir açıldığında görülen manzara nefistir. Sol eli başının altında, sağ eli kalbinin üstünde, altı yüz yıldır hiç bozulmayan bir iskelet yatmaktadır. Gereken bütün dini törenler yapılır. Öğle namazı ve cenaze namazı on yedi-on sekiz bin kişinin iştiraki ile oracıkta kılınır. Eski kabrinden yeni kabre kadar yüz elli metrelik yol, Yunus'un tabutu ile üç saatte yürünür. 'Ah... İman Asasıyla, Çoban Sopası ile Koştuk, Geldik'

Defin töreni bittiğinde bir de bakarlar ki etli pilavlar pişmiş, helvalar dökülmüş, gençler hizmet için koşuşmakta. Yemekler yendikten sonra, ünlü mevlithanlar Süleyman Çelebi'nin mevlidine başlarlar.

Günlerden bir gün yolunuz İstanbul-Ankara yolundaki 'Yunus Emre' istasyonuna düşerse, o mütevazı makberde şu dörtlüğü okursunuz:

'Haktan gelen şerbeti içtik elhamdülillah
Şol kudret denizini geçtik elhamdülillah
Derildük punar olduk irküldük ırmağ olduk
Akduk denize dolduk taşduk elhamdüllah'

Kaynaklar:
1-Prof. Abdülbaki Gölpınarlı
Yunus Emre Divan ı-Varlık Yayınları-1948
2-Burhan Toprak
Yunus Emre Divanı -İnkilap Yayınevi-1960
3-Cahit Öztelli
Yunus Emre Bütün Şiirleri - Milliyet Yayınları-1971
4-Dr. Orhan Fuat Köprülü
Türk Klasikleri -Dösar-1974
5-Nezihe Araz
Anadolu Evliyaları -Milliyet Yayınları

HAYATA ATILMAK

Emine Sarıoğlu MÜDERRİSGİL

Sene 1961... Elazığ Öğretmen Okulu'nu bitirip Ağın'a döndüm. 1 ay sonra Keban'ın Hamzikan (Sağdıçlar) Köyü'ne atandığımı bildiren yazı geldi. İlk görev yerimi görüp, göreve başladığımı muhtara tebliğ etmek için Hamzikan'a gitmem gerekiyordu. Rahmetli babamın işleri çok olduğundan, bu yolculuğu İkincigilin Müştak ağabeyle yaptım. Allah razı olsun, beni Elazığ'dan Hamzikan'a okula malzeme götüren kamyonla götürdü.

O yıl köye yeni okul yapılıyormuş. Biz köye gittik. Yolculuk 2-3 saat sürdü. Gidip, köyü ve okulun durumunu gördük. Dönünce Birvan'da bir evde kaldık. Tabii bende uyku yok. Sabah gene kamyonla Elazığ'a döndük. Nuriye ablam Elazığ'da olduğu için onlarda birkaç gün kalıp Ağın'a döndüm.

Eylül sonlarında, babamla Keban'dan bana lazım olacak birkaç parça eşya alıp, dört saatlik bir yolculuktan sonra Hamzikan'a görevimin başına geldim. Henüz okul bitmemiş, teslim almamıştım. Müdür, yetkili, tek öğretmendim. Bir evin ayvanında, her tarafı açık 5 sınıf bir arada iki ay öğretim yaptım. İyice kış bastırmıştı ki okulu teslim aldım. O zamana kadar hem müdür, hem stajyer öğretmen, hem de hademeydim. Rahmetli büyükannemin deyimiyle bevvaptım.

O zaman pompalı gazocakları vardı. Babam bana gazocağı alırken, içine biraz gazyağı konup ocak denenmişti. Köyde akşam, gazocağındaki gazı lambaya koyup, sadece planlarımı yapıp hemen yatıyordum. Sabah olunca, lambadaki gazı gazocağına koyup iki bardak çay yapıp içiyordum. O kadar mahrumiyet yeriydi ki yemeye ekmek bulamıyordum. İhtiyaçlarımı karşılayamıyordum. Cuma günleri köylüler namaz için Keban'a giderlerdi. Onlara, rica minnet bazı ihtiyaçlarımı aldırıyordum. En vahimi de, köyde erkekler yarım yamalak askerde öğrendikleri Türkçe, kadınlar ve çocuklar da Kürtçe konuşuyorlardı. Öğrencilerim daha önceki yıllarda öğrendikleri Türkçe ile yetiniyorlar, okula yeni başlayanlar ise hiç Türkçe bilmiyorlardı. Ben, önce Türkçe'yi öğretip sonra eğitim yapıyordum. Bu büyük bir sabır işiydi. Sonra ben Kürtçe'yi öğrenip onlardan daha iyi konuşur oldum. "Aman Muallim Hanım, sen Kürtmüşsün, bizden sakladın" dediler. Şüphesiz ki bunun gerçekle alakası yoktu...

Fakat köyü, köylüyü ve öğrencilerimi çok sevdim.

Hamzikan'da yaşama savaşı verdim diyebilirim. Gene de aileme daha yakın olan Bahadırlar Köyü'ne tayinim çıktığı zaman ağlayıp, üzülmüştüm.

Şu an inanıyorum ki; gençlerimiz yapabilecekleri işi ve sevebilecekleri meslekleri seçerlerse hem kendi açılarından hem de ülke açısından çok yararlı, başarılı olacaklardır. Fakat azimli olmak, "Ben bu işi en iyi şekilde yapmalıyım, yaparım" demek de işin temeli olmalıdır.

İnsanlar karşılaştıkları zorluklar, çöküntüler, yokluklar karşısında ayakta durmayı başaramazlarsa bir gün yok olurlar.

Bizler, yaşadığımız mahrumiyeti çocuklarımıza ders alacakları şekilde anlatırsak, onlar bu günlerin değerini daha iyi anlarlar. Ve şanslı olduklarını düşünüp teknolojinin getirdiği imkânlardan daha iyi faydalanmayı kavrarlar.

Bütün Ağınlılara, Ağın'ın taşına toprağına selamlar olsun.

KALMAMIŞ

Mehmet ERGÖNÜL

Yıllar yaprak yaprak düşmüş elinden
Günü, zaman yemiş yarın kalmamış...
Son sestir çırpınıp konan geceye
Artık bu dünyada varın kalmamış.

Ne ondan bir haber, ne telde ses var,
Rüzgârda nefes yok, gülde nefes var.
Kuşlar uçup gitmiş, elde kafes var,
Sevda hasadında kârın kalmamış.

Umutsuz, sılaya varmak zor olur,
Yüreğim üşürken dilim kor olur,
Toprak şekillenir dağlar var olur
Solmuş bahçelerin narın kalmamış.

O HOŞ BELDELER

Dr. Galip UZUNCA

Gördüm ki yeşil bağlar bahçeler harap olmuş
Güzelim gülistanlar hepsi de türab olmuş
Şakıyan şen bülbüller kederden bitab olmuş
O hoş beldeler gayrı hep betonlarla dolmuş.

Eski yeşillikleri aradım bulamadım
Mutlu kuş seslerini bekledim duyamadım
Baktım herkes yabancı kimseye soramadım
O hoş beldeler gayrı hep betonlarla dolmuş.

Taze billur kaynaklar kuruyup hayal olmuş
Renkli kır çiçekleri kavrulup ne hal olmuş
Çayır-çimenler gönlüm gibi melâl olmuş
O hoş beldeler gayrı hep betonlarla dolmuş.

Bir zamanlar suları bol dereler akardı
İçindeki balıklar cilveleşip coşardı
Çayırlarda çocuklar zevk ve şevkle oynardı
O hoş beldeler gayri hep betonlarla dolmuş.

Şimdi ne balık kaldı ne de berrak suları
Firar etti tüm kuşlar görünce betonları
Hasretle anarım ben hayal olan yılları
Suyu ve yeşili bol rayıhalı kırları
O hoş beldeler gayrı hep betonlarla dolmuş.

AĞIN, DEDEME BAĞLI...

Faruk DOĞAN

Uzun zamandır Ağın Düşün ve Sanat Dergisi'ne yazı yazmayı düşünüyordum. Fakat, nereden ve nasıl başlayacağıma bir türlü karar veremiyordum. Dergiyi devamlı takip ediyorum, yazılanların çoğunluğu Ağın'ı sevmek ve Ağın özlemi üzerine...Bu duygular çok güzel. Doğduğumuz, üzerinde büyüdüğümüz topraklara özlem duymak, orayı arzulamak gerçekten çok önemli.

Ancak, bu toprağın insanının Ağın özlemini ve tutkusunu gidermek için ne yapmak gerek, yapılacak tek şey onun Ağın'da yaşamasını sağlamaktır. Ağın'da yaşaması için de bir uğraşısının olması gerekmektedir.

Ben Ağın'ı gerçekten çok seviyorum. Gerek memuriyetim nedeniyle ve gerekse serbest çalışmam sırasında bulunduğum ortamlarda her zaman Ağınlı olmamın çok yararını gördüm. Ağın'ın ve Ağınlının dışarıda bıraktığı intiba gerçekten çok güzel. Çoğumuzun çevremizde sık sık duyduğu: "Ağınlılar çok iyidir", "Ağınlıdan zarar gelmez", "tahsil düzeyi çok yüksektir" vb. sözler, hepimizin ruhunu okşamakta ve haklı bir gururu taşımamıza vesile olmaktadır.

Benim tek başıma Ağın'ı sevmemin yeterli olmayacağını, bizden sonraki kuşakların da sevmesi gerekir düşüncesinden hareketle, babamın Ağın'da evi olmasına karşın ben de Ağın'da bir ev yaptırdım. Böylelikle çocuklarımın da Ağın'a ilgi duymalarını sağlamaya çalıştım.

Zaman süreci içerisinde yalnızca ev yaptırmanın yeterli olmadığını anladım. Senede on, bilemedin on beş gün tatil için gelmenin Ağın'a bir faydasının olamayacağından hareketle, Belediye Başkanımız Mustafa Yentür ve Ağın'da ilk şarap üretimini gerçekleştiren Gürol Korkmaz'ın teşviki ile Belediye arazileri için açılan ihaleye ben de katıldım. İhaleye Arapgir'den de bir şahıs katıldı. En yüksek teklifi verdiğim için ihale bende kaldı ve 125 dönümlük araziyi aldım. Bu arada, gene bir Ağın sevdalısı olan yakın dostum ve arkadaşım Alaaddin Yazıcı'dan, Ağın Belediyesi'nin ihalesine girmemiz ve beraberce üzüm bağı yapmamız konusunda olumlu yanıt almış olduğumdan, zaman geçirmeksizin üzüm yetiştirmek için yatırım kararını aldık. Bu karardan sonra da yaklaşık 40 gün Ağın'da kaldık.

Üzüm bağı yatırımına karar verirken, benim ve Alaaddin'in öncelikli amacımız, yaptığımız işin başkalarına ve yöreye örnek olmasıydı. Bunu da bir ölçüde olsa başardık gibi görünüyor. Şöyle ki; belediye arazilerinin ihalesine daha önceleri yalnızca bir-iki kişi girerken, son ihaleye 8-10 kişi arasında katılımın olması olumlu bir gelişmedir. Bu olay bizi son derece mutlu etmiştir.

Yapmakta olduğumuz yatırımla ilgili olarak edindiğimiz tecrübeleri, her zaman için bu işe girişimde bulunacaklara aktarmaya ve yardımcı olmaya hazırız. Örneğin; yapılacak yatırımlarda Tarım Bakanlığı'nca fidan bedelleri, damla sulama sisteminde de proje bedellerinin % 50'sinin hibe olarak karşılandığı gibi...Yeter ki Ağın'a yatırım yapılsın.

Sonuç olarak, Ağın'ı sevmek gerçekten çok güzel bir duygu...Bu sevgiyi, bu özlemi, bu tutkuyu Ağın'a taşımak ve dolayısıyla da Ağın'ın geleceğini garanti altına almak için, hepimizin olanakları ölçüsünde bir taş üstüne bir taş koymamız ve bir yatırım yapmamız kaçınılmazdır. Bunları gerçekleştirebildiğimiz takdirde, doğal olarak çocuklarımızı da sosyal, kültürel, ekonomik alanlarda Ağın'a bağlamış oluruz. Çünkü, Ağın'ın geleceği çocuklarımızın ilgisine doğrudan bağlıdır. Bu nedenle, Ağın'ı önce çocuklarımıza sevdirmeyi başarmalıyız.

5 yaşındaki torunuma soruyorlar:

-Ulaş, sen nerelisin?

-Ağınlıyım.

-Ağın nereye bağlı?

-Ağın, dedeme bağlı...

AĞIN ve KUŞADASI

Ahmet DEMİRKOL

Bu yazımı, Kuşadası'nda tatilde hazırladım. Hemşerilerimizin birçoğunun bu tatil beldesini bildiklerini tahmin ediyorum, ancak görememiş olabilirler. Gerçekten şirin bir tatil beldesi... Yerli turizmin dışında dünya turizmine de açık, tarihi eserlerle dolu bir turizm kenti. Her türlü tabiat güzelliğinin yanında tarımcılığı, meyve; özellikle şeftalisi, üzümü, inciri bol olan bir yer. Ancak, kıyı şeridindeki şeftali bahçeleri diğer kentlerimizde olduğu gibi konut alanlarına dönüştürülmüş. Bu özellikleri, şirin Ağın'ımızla kıyaslansın düşüncesiyle yazmıyorum. Türkiye coğrafyasında Doğu ile Batı, Güney ile Kuzey Bölgelerimiz arasında çok tabiat farklılıkları var. Bunları görmemezlikten gelemeyiz.

S.Selami Taşbaşı'nın, 2005 yılında dergimizde yayımlanan yazısında belirttiği gibi, bu tatil beldesinde yaklaşık on beş Ağınlı hemşehrimizle beraber tatil yapıyoruz. Günlük buluşma imkânlarımız var. Haftada bir akşam yemeklerini beraber yiyoruz. Sohbetlerimizin içeriği genelde Ağın...Ağın'a gidip-gelmeler, son havadisler, geçmişte yaşanan anılar ve daha niceleri...Buluşma yerimiz site gazinosu. Gazino, Pisik asması dediğimiz bir bitki örtüsü ile kaplı. Sanki, rahmetli Recep Dayı'nın Ağın'daki Çınaraltı Kahvesi. İşletmecisi de Elazığlı bir emekli öğretmen. İyi bir dost. Şimdi yok olan Çınaraltı'nın havasını bize yaşatıyor.

Ağın'daki Çınaraltı, halkın dinlenme yeriydi. Herkes çayını yudumlar, tavlasını, altmış altısını, okşinini oynar, ustalar yenilenlere: "Ağa, çayı öde de gidelim" derlerdi. Orası, aynı zamanda politikacıların seçim zamanlarında halka seslenme yeriydi...

Vahşen (Şenpınar) Hakko'da da; ulu çınar ve asırlık dut ağaçları altında kanepeler, karşınızda dokuz oluktan akan buz gibi su, ağaçların başında cıvıl cıvıl ötüşen kuş sesleri, olmamışı olmuş gibi anlatan Tapucu İbrahim Yazgın'ın, Öğretmen Nami Türkiçin'in, Eyüpali Taşbaşı'nın ve Latif Ertaş'ın kahkahalarla dinlenen sohbetleri, unutulmayan anılardır.

Kış ayları geldi, artık ne Çınaraltı'nda, ne de Hakko'da oturanlar var!..Ağın'ımız ilkbaharla birlikte hem baharın yeşilliği, hem de Ağın'a giden dostlarımızla daha şirinleşecek.

Fakat, Ağın özlemini çekip de; sağlık sorunu olanlar, Ağın'da, köylerinde sahipsizlikten evleri yıkılanlar, kimsemiz kalmadı kime gideyim, diyen o kadar çok hemşerimiz var ki...Bunlar da gidip-gelenlerle Ağın hasretini, sevdasını gidermeye çalışıyorlar.

Sevgili Ağınlılar, burada hepsine değinemediğimiz şirin ilçemizin birçok sorunları var. Örneğin; Ağın'a gitmek isteyenlerin kalabilecekleri otel veya misafirhane, yemek ihtiyaçlarını sağlıklı bir şekilde karşılayacak bir lokanta yok. Ve daha niceleri...

Ağın'a gelen veya burada sürekli görev yapan kimselerin de bu sıkıntıları çektiklerini biliyoruz. Ankara-Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği'nde bu konular çoğu kez gündeme geliyor. Ancak, Dernek olarak parasal bir yatırım yapma olanağından ne yazık ki yoksunuz. Belediyemizin, İller Bankası'na borçlanması halinde ufak bir otelin yapılması veya Belediye Çarşısı'nda, gerektiği gibi kullanılamayan 2 katın tamir-tefriş edilerek bir otel şekline dönüştürülmesi mümkün gibi gözüküyor. Fakat, Ağın Belediyesi'nin içinde bulunduğu finans sıkıntısı nedeniyle, borçlanma yönteminin başarılı bir sonuca ulaşabileceğini pek tahmin etmiyorum.

Türkiye geneline bakıldığında, belki de nüfusa göre en fazla en fazla öğretmenin yetiştiği yer Ağın'ımızdır. Öğretmen yumağı olan beldemize acaba bir öğretmen evi yaptırılabilir mi? Bu konuda bilgi sahibi olanların önerilerinin belirlenmesi, çözüm yollarının araştırılması ve bu konuda tüm hemşerilerimizin taşın altına ellerini sokmaları gerekiyor.

Bu arada, Ağın'da yürütülmekte olan yatırımlar hakkında, Ankara-Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği'nin yaptığı çalışmalara da kısaca değinmekte yarar görüyorum. Ağın Karamağara Köprüsü, projesi bedelsiz olarak İller Bankası'na yaptırılmakta olan 'Ağın/Beyelması-Akpınar Dereleri Düzenlemesi ve Arıtma Sistemi' için Dünya Bankası'ndan karşılıksız olarak alınması düşünülen kredi işlemleri sürekli olarak takip edilmektedir.

Son yıllarda Ağın merkezi ve mahalleleri ile köylerimizde hızlı bir yapılaşma gözlenmektedir. Bunun dışında, özellikle bağcılık alanında büyük projelerle yatırım yapmak isteyen hemşerilerimiz olduğunu duyuyoruz. Bunun yanı sıra ceviz, badem, nar dikimleri ile arıcılık hizmetleri de beldemiz açısından olumlu gelişmelerdir. Bu konularda yatırım yapan ve hizmet üretmeye çalışan değerli yatırımcıları kutluyor ve başarılı olmalarını diliyorum.

Bu bağlamda, modern meyvecilik konusunda bilgilerini esirgemeyen Fevzi Şener'e teşekkür ediyorum, sağ olsun. Belediyemizin de Ağın'a hizmet götüren/götürecek olan kimselere her konuda yardımcı olacağından en ufak bir kuşku duymuyorum.

Herkese sevgiler, saygılar.

ANNABELL LEE

Edgar Allan POE

Senelerce senelerce evveldi
Bir deniz ülkesinde
Yaşayan bir kız vardı, bileceksiniz
İsmi Annabell Lee
Hiçbir şey düşünmezdi sevilmekten
Sevmekten başka beni.

O çocuk ben çocuk, memleketimiz
O deniz ülkesiydi,
Sevdalı değil karasevdalıydık
Ben ve Annabell Lee
Göklerde uçan melekler bile
Kıskanırdı bizi.

Bir gün işte bu yüzden göze geldi
O deniz ülkesinde,
Üşüdü rüzgârlarından bir bulutun
Güzelim Annabell Lee
Götürdüler el üstünde
Koyup gittiler beni,
Mezarı oradadır şimdi
O deniz ülkesinde.

Biz daha bahtiyardık meleklerden
Onlar kıskandı bizi,
Evet, bu yüzden (şahidimdir herkes ve o deniz ülkesi)
Bir gece bulutun rüzgârından
Üşüdü gitti Annabell Lee
Sevdadan yana, kim olursa olsun,
Yaşça başça ileri
Geçmezdi ki bizi,
Ne yedi kat gökteki melekler
Ne deniz dibi cinleri
Hiçbiri ayıramazdı beni senden
Güzelim Annabell Lee.

Ay gelip ışır, hayalin erişir
Güzelim Annabell Lee
Bu yıldızlar gözlerin gibi parlar
Güzelim Annabell Lee
Orda gecelerim, uzanır beklerim
Sevgilim, sevgilim, hayatım, gelinim
Azgın sahildeki
Yattığın yerde seni.

TAM BAĞIMSIZLIK ÜZERİNE

Mehmet SELÇUK

"Özgürlük ve bağımsızlık benim karakterimdir" demişti, Ulu Önder Atatürk... Cumhuriyetin ilanından bugüne tam seksen dört yıl geçti. Dönüp, seksen dört yıla bir bakalım; Atatürk öldükten sonra İkinci Dünya Savaşı yılları, 1950 Demokrat Parti iktidarında başlayan ve günümüze kadar devam eden dışa bağımlı ekonomi, emperyalist buyruk altındaki dış siyaset alanında geldiğimiz nokta ile geleceğimizin nasıl ve ne şekilde karartıldığını görürsünüz.

Yaşadığımız bu güzel coğrafyada, Cumhuriyet döneminde kurulmuş bütün devlet işletmeleri (İktisadi Devlet Kuruluşları) IMF'nin emirleri doğrultusunda 'Özelleştirme' adı altında haraç-mezat satılarak, binlerce insan işinden-aşından edilmek suretiyle mağdur ve perişan duruma getirildi. Bakınız ülkede yaşayan insanların haline bir... Sanki üzerlerine ölü toprağı serpilmiş gibi kimsenin ağzını bıçak açmıyor. Görsel ve yazılı basının çoğunluğu 'Bremen mızıkacıları' gibi bütün ülke meselelerinin çok iyi durumda olduğunu, magazin haberleri; nerede hangi namus ve töre cinayeti işlendiğini, gençlerimizin nasıl uyuşturucu batağına düşürüldüğünü bağıra bağıra anlatıyorlar. Azınlıkta olan yurtsever kalemlerin sesine ise kimse kulak vermiyor. 'Bunlar statükocudur. Eski alışkanlıklarından vazgeçmezler' diyerek alay ediyorlar.

Emperyalist ABD ile Avrupa Birliği ülkelerinin, demokrasi ve insan hakları adına neleri dayattıklarını, Sevr'i tekrar hortlatmaya çalıştıklarını hep beraber görüyor ve yaşıyoruz. Yurtseverlerin ne kadar haklı çıktığı ortada. Irak'ın toprak bütünlüğü ve iç savaştan dolayı, Misak-ı Milli hudutlarımızın ve Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsızlığının ne kadar tehlikede olduğu açıkça görülmektedir. ABD ve İngiltere, işgal ettiği topraklarda bugünlerde petrolü nasıl paylaşacaklarını da bütün dünya kamuoyu önünde açıkladılar.

Küreselleşme adı altında, ulus devletlerin varlığını sona erdirmek için yapmadıklarını bırakmıyorlar... Konuyu fazla dağıtmak istemiyorum.

Elektrik enerjisini, iletişim sistemi olan telefonu, ülkenin can damarlarından Petkim'i özelleştiren, 1924 İzmir İktisat Kongresi'nde "Bankalarımız bizim kalemizdir" diyen Ulu Önder Atatürk'e rağmen, ulusal bankalarımızın % 50'sinin yabancılara satılması için ellerinden gelen tüm kolaylıkların sağlandığı, ulusal onurumuzun ayaklar altına alındığı bir ülkede, tam bağımsızlıktan söz edilebilir mi?

Yurtseverler, demokratım diye geçinenler, solcuyuz diyen sosyal demokratlar, demokratik solcular size ne oldu? Bir türlü içinizdeki kurdu çıkaramıyorsunuz... Vatanın, milletin bütünlüğünü, Cumhuriyetin kazanımlarını korumak, siyaseten ve ekonomik olarak dışa bağımlılıktan kurtulmak için birlikteliğin zamanı çoktan geldi de geçti...Daha niye duruyorsunuz? Ne zaman aklınızı başınıza alacaksınız? Ülkenin karanlığa gömülmesine daha ne kadar göz yumacaksınız?

Aklımızı başımıza toplayalım... Ulu Önder Atatürk'ün gençliğe hitabesini, içimizde sönmeyecek bir ateş gibi canlı tutalım. Çünkü; "İktidarı ellerinde bulunduran iktidar sahipleri, gaflet ve dalalet ve hatta hıyanet içinde bulunabilirler."

Ne diyelim, kendi öz topraklarında onurlu ve gururlu, tam bağımsız yaşayan bir Türkiye diyelim.

Bu bağlamda; tüm ulusumuza, Ağınlı dost ve hemşerilerime yeni yılda sağlık ve mutluluklar diliyorum.

Değerli okurlarımız,
Ağın Düşün ve Sanat Dergisi,
bu sayısıyla 40. yaşına girdi ve aralıksız olarak tam 17 yıldır yayımlanıyor.
Gelecek kuşaklara en büyük kültür mirası olarak bırakacağımız dergimizin yaşaması için lütfen çaba harcayalım
ve olası adres değişikliklerini zamanında Derneğimize bildirelim.

SAĞLIK İÇİN EGZERSİZ

Yrd. Doç. Dr. Pervin BİLİR*
Öğr. Gör. Turhan ARI*

Dünya Sağlık Örgütü (WHO); sağlığı, hastalıklardan korunma değil, bir bütün olarak fiziksel, ruhsal ve sosyal olarak tam bir iyilik halidir diye açıklamaktadır.

Bir düşünür ise, sağlığı şu şekilde tarif etmektedir: "Sağlık, kendi kaynağında akan bir nehir gibidir. Sizin yapacaklarınız, nehri kurutmamak ve taşmalara karşı önlemlerinizi yeterince almaktır" diye açıklamaktadır.

İnsan sağlığı konusunda halk arasında yanlış bir düşünce vardır. Bir kısım insanlar, insanı sağlıklı kılmanın hekimin görevi olduğunu düşünmektedirler. Bu pek yeterli olmayan bir yaklaşımdır. Aslında insanı sağlıklı kılan kendisidir. Öncelikle insan kendi kendinin doktoru olmalıdır.

Dr.Hari Sharma der ki: "Sağlıklı ve uzun yaşam sürdürebilmemiz için bedenimizdeki serbest radikalleri kontrol altına almanız şarttır." Bu nedenle bilinçli egzersiz yapılmalı, ağır egzersizler ve aşırı yemek yemek insan bedeninde serbest radikalleri artırmaktadır. Bu da ömrü kısaltmaktadır.

Egzersiz fizyoloğu Prof.Per Olaf Astrand, hareketsiz bir yaşamın bedensel ve ruhsal sakıncaları olduğu konusunda bilim adamlarının hemfikir olduğunu belirterek: "İnsan organizması ve eklemler hareket için yaratılmıştır" demiştir. Bunun yanı sıra Astrand sağlıkla ilgili: "Bir ülkenin sağlık durumu, ancak bireylerinin yaşam kalitesiyle doğru orantılı olarak ölçülebilir" olduğunu ifade etmiştir.

Tarihsel süreç içinde insan sağlığı ile ilgilenen filozof ve bilginlerin sağlık, hastalık ve egzersiz için söylemlerini incelediğimizde günümüzde de bize yol gösterici olduklarını görürüz.

Çağımızda hâlâ geçerli olan hekim yemininin yazarı olan ilk tıp hekimi Hipokrat (M.Ö. 460-380), sağlıklı bir yaşam için fiziksel aktivite ve beslenmeye dikkat çekmiştir. Hipokrat 2400 yıl önce: "Her türden çok sayıda beden hareketi yapılmalıdır, hızı giderek artan koşular, sabahın erken saatlerinde ve yemeklerden sonra güneşli havalarda yapılan yürüyüşler, başlarken yavaş olup gittikçe hızlanan, fakat bitişe doğru tekrar yavaşlayan bedensel hareketler, sağlıklı yaşam için iyidir" demiştir.

Hipokrat: "Yürüyüş insanın en iyi ilacıdır" söylemi ile, yürüyüşün en cazip tarafının yaşam boyu yapılabilecek bir egzersiz olduğunu ve uzun süreli sağlık sağladığını ifade etmiştir. Yürüyüş esnasında vücut ağırlığının bir buçuk katı kadar bir güç meydana getirirsiniz, koşma esnasında ise bu güç vücut ağırlığının üç katıdır. Yine Hipokrat: "Beden ılımlı miktarlarda kullanılıp ve alışık olduğu biçimde çalıştırılırsa sağlığa kavuşur, iyi gelişir, daha yavaş yaşlanır. Ancak beden kullanılmayıp atıl bırakılırsa, hastalanır, büyümesi sorunlu olur ve daha hızlı yaşlanır" görüşünü ortaya koymuştur.

Hipokrat, beslenme üzerinde de durarak şunları ifade etmiştir: "Eğer biz; her ferde ne çok az ne de çok fazla, doğru miktarda beslenme ve egzersiz verebilseydik sağlık için en güvenli yolu göstermiş olurduk" diyerek, beslenmenin en iyi doktor olduğunu, sağlıklı olmayı beslenme tarzının belirlediğini ve hastalıkların babası kim olursa olsun anasının mutlaka yanlış beslenme olduğunu vurgulamıştır. Hipokrat ek olarak şunu da ifade etmiştir: "Yalnız doğru beslenme insanı sağlıklı yapmaz, aynı zamanda egzersiz de yapılmalıdır. Beslenme ve egzersiz birbirine karşı özellikler gibi görünse de, birlikte sağlıklı olmayı sağlarlar."

Tıp tarihine damgasını vurmuş Anadolulu bir hekim olan Cladius Galen de (M.S. 130-200) aynı zamanda tarihte ilk spor hekimi olarak kabul edilir. Sağlıklı bir yaşam için insanlara düzenli egzersiz yapmalarını ve masaj yaptırmalarını önermiştir.

Hekim olan İbn-i Sina (980-1037) kendisinden önceki hekimliğin sağlıklı yaşam öğütlerine bağlı kalmış ve geliştirmiştir. Egzersiz yapmayı, dengeli beslenmeyi ve iyi uykuyu sağlıklı yaşamın temeli saymıştır. Egzersizleri kendi içinde oyun şeklinde yapılan iradi egzersizler ve tedavi egzersizleri diye sınıflandırmıştır. İbn-i Sina'nın bugün için de geçerli olan önemli sözlerinden biri de: "Hekimler yalnız hastalıkların nedenlerini değil, sağlığı sürdürmenin gereklerini de göz önüne almalıdırlar" görüşüdür.

Eski Yunan filozofu Platon: "Az içilen şarap ilaç gibidir, yaşlıları gençleştirir, hastalıkları iyileştirir" demiştir.

Çinlilerin dinsel önderi Konfüçyus: "Hastalık ağızdan girer" demiştir. Bu ve benzeri öğütlerle Çinliler, az pişmiş yemek yemek, ağzı yıkamak ve kendilerine özgü dinsel egzersizleri yapmayı sağlıklı ve uzun yaşamanın şartı saymışlardır.

Alman düşünür Goethe: "İnsanlar önce para kazanmak için sağlıklarını verirler, sonra da sağlıklarını kazanmak için paralarını verirler" diyerek, sağlığa zamanında özen gösterilmesinin altını çizmiştir.

Hastalık, hemen hemen her kişinin üzerinde tecrübe sahibi ya da yaşamının herhangi bir döneminde karşılaştığı bir durumdur. Hastalıkların oluşum nedenine bakıldığında yanıt bulabilmek için; bireylerin aileden gelen ırksal özelliklerine, yaşanılan coğrafyaya, kısacası yüzyılların ötesinden süzülüp gelen genetik miras özelliklerinin yanında insanın günlük yaşamdaki aktivitelerine göz atmamız gerekmektedir. Günümüz insanı bir günü nasıl yaşamaktadır; evinin kapısından asansörle iner. Otomobiline binip iş yerinin önünde park edip asansörle çalışma ofisine ulaşır. Öğle yemeğini ofiste besin değeri düşük, kalori değeri yüksek fast-food gıdalar atıştırarak geçiştirir. Masasına ve ofisine yapışmış günümüz insanı günün sonunda da aynı şekilde evine döner. Mikrodalga fırında ısıttığı ikinci fast-food öğününü yer yemez, kanepeye uzanıp kitabını okur, televizyon seyreder ya da bilgisayarının başına oturup çalışır, sonra da uykuya çekilir. Bu hareketsiz yaşam tarzı 21. yüzyılın öncelikli sağlık sorunu olan şişmanlığın da temel nedenidir. Fazla kilo almada genetik yatkınlık

inkâr edilemez bir gerçektir. Bu yatkınlığı ortaya çıkaran sebeplerin başında ise çevresel faktörler gelir. Bunların başlıcaları yanlış ve yetersiz beslenme ise diğeri de hareketsizliktir.

Bireylerin yaşam tarzı seçimleri, en az genetik miras kadar önemlidir. Vücudumuzda olan biten her şey genlerin emirleri ve bilgileri dahilinde yürür. Genler, dış etkenler (sigara, alkol, uyuşturucu, zehirli gazlar, ilaçlar, aşırı güneş ışını, röntgen ışını, radyoaktivite, besin zehirlenmeleri) ile hareketsiz, dengesiz ve yetersiz beslenme sonucu zarar görebilir. Zarar görme sonucu birçok hastalık devreye girebilir. Bu nedenle aileden devralınan genetik miras, doğru yaşam biçimleri ile olumsuz iç ve dış etkenlerden korunmalıdır. Sonuç olarak genetik mirasın olumlu yönde etkilenmesini sağlamak ve geliştirip güçlendirmek her zaman olanaklıdır.

Hareket, insan bedeni için hava-su gibi önemli bir gereksinimdir. Hareketsiz bir yaşam beraberinde hastalıkları getirir. Araştırmacılar, fiziksel aktivitelerin koroner kalp hastalıklarını önlediğini, egzersiz yapan bireylerin yapmayanlara oranla kansere, şoka ve solunum hastalıklarına yakalanma şansının daha az olduğunu açıklıyorlar. Hareketsiz yaşayan egzersiz yapmayan kişilerde, İskelet kaslarının ve kılcal damarların çoğu kullanılmamaktadır. Egzersiz sırasında kılcal damarlar görev yapmak üzere açılır. Egzersizler düzenli sürdürülürse gerektiğinde kanı iletmek üzere kullanıma hazır durumda kalır. Aynı şey kalp kası için de geçerlidir. Kalp kasına ne kadar görev verilirse kendi içinde oksijeni besleyen kılcal ve koroner damarlar sürekli olarak geniş durumlarını korurlar. Kullanılmayan kapının menteşeleri gibi eklemlerimizde de zamanla hareketler kısıtlanmaya başlar. Ağrılar, sızılar olur, bu rahatsızlıklarda genellikle eklem kapsülü, kemiklerin kıkırdak/ eklem yüzleri, çevredeki bağlar ve kaslar sorumludur.

İnsanların yaşamının ilk kırk yılı temel metnini verir. Ondan sonraki yıllar yorumunu (dökümünü) verir. Ancak, kırk yıldır eğri büyüyen ağaç bir yılda doğrulamaz. Hayat en iyi geriye doğru anlaşılır ama biz ileriye doğru yaşamak zorundayız. Burada 90 yaşındaki Blake'nin sözünü anımsamakta yarar var: "Bu kadar uzun yaşayacağımı bilseydim kendime daha iyi bakardım."

İnsan vücudunda bazı ölçüler sağlığımızla ilgili bize önemli ipuçları verir. Örneğin; bel kalınlığı kalp ve damar hastalıklarına yatkınlığı artırır ve hastalık habercisidir. Bayanlarda bel kalınlığı 82-88 cm, erkeklerde 94-96 cm arasında olmalı, erkeklerde en fazla 100 cm'yi geçmemelidir.

Egzersiz yapmaya karar verildiğinde öncelikle planlama yapılmalı, daha sonra başlanmalıdır. Egzersiz yaşamın vazgeçilmez bir parçası olmalıdır. Egzersize başlamadan önce; sağlık kontrolü yaptırılmalı (aile ile bireyin sağlık geçmişi, kişinin alışkanlıkları gözden geçirilmelidir), EKG çekilmeli, kan tahlili yapılmalıdır, çünkü kanınız yalan söylemez. Egzersizin hemen öncesi ve sonrası yemek yenmemelidir.

Ne tip egzersiz fitnes seviyesini korur veya geliştirir, bu sorulara cevap vermek için 4 faktörü dikkate almak gerekir:

1.Egzersizin tipi: Egzersiz tipleri öncelikle geniş kas kitlelerine yönelik olmalı, ritmik ve aerobik olmalıdır. Yürüyüşler, jogging, koşu, yüzme, ip atlama, dans ve tenis buna güzel örneklerdir. Ayrıca hoşlanılan, birey için düzenli yapılabilecek bir egzersiz tipinin seçilmesi önem taşımaktadır.

2.Egzersizin şiddeti: Yapılan egzersizin şiddeti nabız sayılarak ölçülebilir. Egzersizin şiddeti artıkça kalp hızı ya da nabız artar. Kalp atım hızı yaş ilerledikçe azalır. Normal olarak nabız atışı dakikada 60-90 civarında olmalıdır. Kalp atım hızının hesaplanmasında "Karvonen yöntemi" kullanılır. Örneğin, 40 yaşında ve dinlenme sırasındaki kalp atım hızı dakikada 60 olan ve maksimum kalp hızının en düşük %50 ve en yüksek %85'i oranında çalışmak isteyen birini örnek aldığımızda, hesap şu şekilde yapılır:

- Yaş 220'den çıkarılır. 220-40=180. Bu tahmini maksimum değerdir.
- Dinlenme sırasındaki kalp hızı bu tahmini değerden çıkarılır. 180-60=120
- Bu rakam % 50 ile çarpılarak dinlenme sırasındaki kalp hızı eklenir.

120x %50= 60. 60+60=120. Bu en düşük değerdir.

- En yüksek değeri bulmak için, 120x %85= 102.

Bulunan 102 değerine 60 eklenirse 102+60= 162. Bu en yüksek değerdir.

Pratik olarak da, yürürken ve koşarken yanınızdaki kişi ile rahatlıkla konuşabiliyorsanız o sizin için en uygun tempodur. Egzersiz yapılırken birey ne kendisiyle ne de bir başkasıyla yarışmaması gerektiğini bilmelidir. Dinlenme sırasındaki kalp hızı bu tahmini değerden çıkarılır.

3.Egzersizin sıklığı: Egzersizin sıklığı haftada 3 ilâ 5 gün olmalıdır. Yapılan her antrenmandan sonra bir gün dinlenme verilmelidir. Haftada 7 gün çalışmanın sakatlanma riskini artırdığı belirlenmiştir.

4.Egzersizin süresi: Egzersizler uygun şiddetle ve devamlı olacak şekilde yapılmalıdır. Egzersizin süresi aktivitenin şiddetine bağlıdır. Bu yüzden düşük şiddetli egzersizler uzun süreli periyotlarda yapılırlar. Fitnes seviyesini koruyacak bir egzersizin süresi 30-60 dakika arasında olmalıdır. Yürüyüş için günde en az 5-6 bin adım atılmalı, ama ideali 10 bin adımdır. Yürürken 30 adımda 1 kalori yakılmaktadır.

İnsanoğlu yüzyıllar önce kendi bedenini kullanarak iş görürken, şimdilerde hareketliliğini yitirmiştir. Bugün birçok ülkede hareketliliği tekrar kazanmak bir devlet politikası olmuştur. İsveç ve Finlandiya'da halkın %70'i düzenli egzersiz yapmaktadır. Bunun yanı sıra ülkemizde böyle bir politika oluşturulmadığından Türk halkı genellikle enine büyümektedir. Yapılan araştırmalarda şişmanlıkta Avrupa'da birinci Dünya'da ise sekizinci sırada yer almaktayız. Fazla kilolardan kurtulmak için, önümüze konulan yemeğin yarısını yemeli, hareket (egzersiz) iki katına çıkartılmalıdır. Yaşlandıkça azalan kas kitlesi ve düşen metabolizma hızı nedeniyle daha az yenilmelidir. Egzersize devam etmekle hem aktif kas kitlesi korunur hem de istenilenler yenilebilir.

Bol egzersizli günler dileğiyle...

** Çukurova Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu*

YAZARLARIMIZI TANIYALIM

Dr. Galip Uzunca:

1922 yılında Bursa'da doğdu. İlk ve ortaokulu Bursa'da, liseyi İstanbul'da bitirdikten sonra,1949 yılında İstanbul Tıp Fakültesi'nden mezun oldu.

6 yıl Bursa Milli Eğitim Müdürlüğü tabipliği ve 4 yıl asistanlığı takiben, göğüs hastalıkları mütehassısı olarak Çanakkale Devlet Hastanesi'ne ve 1 yıl sonra da Bursa Verem Savaş Dispanseri'ne atandı. Fransa'da 1 yılı aşkın bir süre mesleki eğitim gördü ve 1981'de aynı dispanserde baştabipliğe, 1983'de de bölge başkanlığına terfi etti. 1985 yılında emekliye ayrıldı.

Halen Bursa'da yaşamını sürdürmekte olan, yayımlanmış 4 kitabı ile çeşitli dergilerde yazı-şiirleri yayımlanan ve bazı güfteleri bestelenen Dr.Galip Uzunca, evli ve 1 kız çocuğu babasıdır.

Dr. Nevzat İspir:

1928 yılında Ağın'da doğdu. Ağın İlkokulu'ndan mezun olduktan sonra, ortaokulu Ankara'da, liseyi Elazığ'da okudu.1952'de İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni bitirdi ve Ankara Hastanesi'nde Göz Hastalıkları üzerine ihtisas yaptı.

İlk görev yeri Elazığ Trahom Savaş Başkanlığı ve Elazığ Devlet Hastanesi oldu. Fransız Hükümeti'nden sağlanan bursla, 1968-69 yıllarında Fransa'da mesleki eğitim gördü ve dönüşünde tekrar eski görevine başladı. 1970-82 yılları arasında Elazığ ve Bursa SSK Hastanesi'nde göz hekimi olarak çalıştı ve 1982'de emekliye ayrıldı. Bursa'da uzun süre özel muayenehanesinde çalışmalarını sürdürdü.

Ağın-Hacıyusuf Mahallesi'nden rahmetli Vasfiye-Ağın eski belediye başkanlarından rahmetli Ekrem İspir'in oğlu olan Dr. Nevzat İspir, bekârdır.

Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu:

1929 yılında Ağın'da doğdu. Ağın İlkokulu'nu bitirdi ve 1947'de Akçadağ Köy Enstitüsü'nden mezun oldu.

Elazığ'ın Bizmişen Köyü'nde başöğretmen olarak göreve başladı. Burada 8 yıl çalıştıktan sonra, Palu'nun Kirveköy ve Keban'ın Nimri Köyü'nde görev yaptı. 1959'da Ankara Muhabere Okulu ve Edremit'teki yedek subaylığını takiben, Elazığ'ın Hüseynik Köyü'ne, oradan da Aveulu Köyü'ne atandı.

1966'da İlköğretim Müfettişlik Kursu'na katılarak müfettiş unvanını aldı ve Samsun'a atandı. 8 ay süren müfettişlikten sonra, sırasıyla; MEB Yayımlar ve Basılı Eğitimler Genel Müdürlüğü, İstanbul Devlet Kitapları Müdürlüğü, İstanbul Türk Musikisi Devlet Konservatuarı'ndaki görevlerini takiben, 1978'de emekliye ayrıldı.

Öğretmenlik yıllarında başladığı yazı hayatını tüm yaşamı boyunca sürdürdü. Türk Edebiyatı dergisinin yazı işlerini, Türkiye gazetesinin kültür-sanat sayfasını yönetti. Defne, Töre, Devlet, Yavrutürk, Türk Edebiyatı vb. dergilerde, tarihimizin destanlaşmış hadise-şahıslarını mısralara döktü ve 'Destan şairi' olarak kabul gördü. Alperenler Destanı, Boğaç Han Destanı, Bozkurtların Destanı, Bozkurtların Ruhu, Destanların Burcu, Destanlarda Uyanmak, Gençosman Destanı, Kopuzdan Ezgiler, Kürşad İhtilali Destanı, Malazgirt Destanı, Salur Kazan Destanı adlı kitapları ile 4 adet yayımlanmamış eseri bulunmaktadır.

Ağın-Tatarağası Mahallesi'nden rahmetli Zeynep-rahmetli öğretmen Mehmet Sabit Gençosmanoğlu'nun oğlu olan Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu, 1992 yılında İstanbul'da yaşamını yitirmiş olup, 8 çocuk babasıdır.

Mehmet Baltacı:

1942 yılında Ağın-Orta Andiri Mahallesi'nde doğdu. İlkokul 4.sınıfa kadar Andiri İlkokulu'nda okudu. İlkokul, ortaokul ve liseyi Ankara'da bitirdi. 1968'de İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi'nden inşaat yüksek mühendisi olarak mezun oldu.

35 yıl Karayolları Genel Müdürlüğü'nde çalıştı ve Köprüler Dairesi başkanı iken 2003'de emekliye ayrıldı.

Halen Ankara'da özel bir firmada görev yapan ve Ağın-Akpınar Mahallesi'nden Fatma-rahmetli Necip Baltacı'nın oğlu olan Mehmet Baltacı, 2 çocuk babasıdır.

Nihat Ertuğrul:

1949 yılında Ankara'da doğdu. İlkokulu Ankara'da, ortaokul ve liseyi Balıkesir'de okudu.

Askerlik görevinin bitiminde Almanya' ya gitti. Burada çeşitli işlerde çalıştıktan sonra, 1974'de Münih İletişim Fakültesi'nde gazetecilik eğitimi almaya başladıysa da maddi nedenlerden dolayı tamamlayamadı.

Tercüman gazetesinde ve Ak-Ajans'ta muhabir olarak çalıştı. Gazete, Avrupa baskılarını durdurunca uzun yıllar bir fabrikada tercümanlık yaptı. Bu arada, serbest gazeteci olarak Alman gazetelerinde spor muhabirliğinin yanı sıra çok sayıda Türk dergisinin haber müdürlüklerini yürüttü. 1992'de Hürriyet gazetesinde görev aldı ve daha sonra DHA' ya geçti. 2004 yılında da kendi haber ajansını kurarak, Spor Ajansı olarak çalışmaya başladı.

Almanya'da Türk spor derneklerinin kurulmasına öncülük ederek bunların başkanlıklarını yapan ve 30 yıldır Alman Basın kartı, 3 yıldan beri de AIPS kartı sahibi olan Nihat Ertuğrul, Ağın-Ekirek Mahallesi'nden rahmetli Necla-rahmetli Hüsamettin Ertuğrul'un oğlu olup, 1 kız çocuğu babasıdır.

Mustafa Kaya:

1954 yılında Malatya'da doğdu. İlk ve ortaöğrenimini Ankara'da tamamladı ve Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu.

1975'de Şereflikoçhisar Lisesi, 1979'da Uşak İmam Hatip Lisesi, 2000'de İstanbul-Güngören İmam Hatip Lisesi'ni takiben, halen Üsküdar Çengelköy Lisesi'nde öğretmenlik görevini sürdürmektedir.

Yazı yazmayı, kitap okumayı vb. konularda fikir üretmeyi sevdiğini belirten ve internet sitelerinde şiirleri yayımlanan Mustafa Kaya, Ağın-Şenpınar Mahallesi'nden Nahide-rahmetli Kâzım Kaya'nın oğludur.

Didem Gültekin:

1988 yılında Ağın'da doğdu. İlk ve ortaöğrenimini Ağın-Abdullah Lütfü İlköğretim Okulu ve İbrahim Uçkunkaya Lisesi'nde tamamladı.

Halen Kocaeli Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümünde öğrenimini sürdürmekte olan Didem Gültekin, Ağın-Hacıyusuf Mahallesi'nden Nezahat-Mustafa Gültekin'in kızıdır.

FIKRALAR

Mehmet ORHAN

Bağında Tut da Öyle Gonuş

Palaz, Ağın'da bekçilik yaptığı yıllarda, bir gün akşam üzeri yorgun argın evine dönmektedir. Kavuncugil'in bağın önünden geçerken, teveklerde olgun üzümler gözüne ilişir. Birden iştahı kabarır, zaten acıkmıştır da.

Duvardan tutunarak bağa çıkar ve oracıkta başlar üzümleri yemeye. Kavuncu'nun karısı bağda, az ötededir. Palaz'ın bağa girip üzüm atıştırdığını görür. Ona görünmeden sessizce yanına yaklaşır:

- Zıkkım yiyesice! diyerek, var gücüyle adamı duvarın başından iter. Palaz, aşağı yola yuvarlanır. Güçlükle toparlanıp kendine gelir. Duvarın başında kadın hâlâ söylenmektedir.

Palaz:

- Gâvurun karısı, der, ne bağırıp duruyorsun? Bağında tut da öyle gonuş.

Sayışma

Beyelması'nda eskilerde yaşlı ve dul bir ninenin bir tek ineği varmış. İnek, bir gün hastalanır ve bir türlü iyileşemez. Zavallı kadın, çaresizlik içinde gönül rahatlığını Allah'a yalvarmakta bulur. Ellerini havaya açarak hem yalvarır, hem de dilekte bulunur.

- Yarabbi! der, n'olur ineğimi bana bağışla. İyileşmesi için bir hafta oruç tutacağım.

Nine o hafta orucu tutar bitirir, ama inek bir türlü iyileşemez, ertesi gün de ölür.

Kadıncağız şimdi hem çaresizdir, hem de kör talihine küskün... Avunmak ister ve sayışarak rahata kavuşacağına inanır:

- Orucu gelecek ramazana, ineği de "kurban"a saymazsam kor-top olam, der.

Canı Sıkılan Eşek

Sunikgilin Mehmet Emi'nin eşeği hayrat mal gibi. Komşulardan kimin taşınacak bir yükü olsa koşup onu alıyorlar. Son yıllarda yaşlandı da. Artık yük taşımak hayvanı çok yoruyor, ama aldırış eden yok. Yine işi düşen geliyor.

Bir gün de yeğeni Fatma, Kurucagöl'deki bostanlıktan karpuz taşımak için istiyor.

Mehmet Emi düşünüyor; hem karpuz ağır bir yük, hem de taşıma yeri çok uzak. Eşeği yorulacak, ama isteyen de yeğen. Doğrudan "Veremem" demek olmaz.

- Yeğenim, diyor, seni eli boş göndermek istemem, ama eşeğin bugün hiç keyfi yok. Kuriği hasta olduğu için canı çok sıkılıyor. Kusura bakma, veremem.

Yol Vergisinden Kurtul

İbik Dayı'nın yaşadığı yıllarda, hayvan besleyen kişilerden "Sayım vergisi", yol yapmakla yükümlü olanlardan da "Yol vergisi" alınırdı. Sayım vergisi koyun, keçi, öküz, inek gibi hayvanlardan alınır, at ile eşekten alınmazdı.

O yıllarda bir gün Aliuşağı'nda Çavuş Emi, hasta olan eşeğinden söz ederken:

- Eşek ölürse derisini yüzüp ineğin sırtına geçireceğim ki sayım vergisinden kurtulayım, der.

İbik Dayı da:

- Sen o deriyi kendi sırtına geçir de yol vergisinden kurtul, diyerek taşı gediğine koyar.

Orucu Zor Tutturursun Bana

Mevsim yaz, aylardan temmuz. Sıcak yakıp kavuruyor. O yıl ramazan da tarla biçmeye denk geliyor.

Kahvecigilin Osman Ağa, bu sıcakta tarlada ekin biçerken kan ter içinde burnundan soluyor. Sıcak başına vurdukça tepesi atıyor. Gözlerini gökyüzüne doğru çeviriyor ve Tanrı'ya şöyle sesleniyor:

- Gelecek sene orucu zor tutturursun bana. Bu yıl hava hep böyle giderse, gelecek yıla çıkamam ben, ölür giderim.

Hangisini Beğenirsen Al Götür

Kortikoğlu'nda satılık bir katır sıpası olduğunu duyan Kürt Memo, kendi huysuz katırıyla değişmek için Karşıgeçe'den kalkar, Şenpınar'a gelir. Katırı bir köşeye bağlar.

Pazarlıkta Kortikoğlu, sınamak için üste para ister. Memo hemen kabul eder, ama Kortikoğlu kuşkulanır. Memo'ya sezdirmeden katırın çevresinde dolanır. Hayvan çifteleri savurmaya başlar. Bu kez Kürt'ü yanına çağırır, kollarını arkadan tutarak:

- Sağa dön, sola dön, ileri git, geri gel, dedikçe Kürt söylenenleri eksiksiz yapar, ardından "Acaba ne söyleyecek?" diye şaşkın şaşkın bakarken, Kortikoğlu:

- Memo, der, bana senin gibi uslu olanı lazım, piç katırı ben ne yapayım?

Yüzümüz, Gözümüz Kanlandı

Abdurrahman Şeref Hocaoğlu, yıllık iznini o yaz Ağın'da geçiriyordu. Bir gün, Sakyol'da (Pulur) yerleşik ağabeyi Mustafa Aksoy'a konuk oldu.

O gece sivrisinekler Hocaoğlu'nu yediler. Elini, yüzünü, vücudunu kızarttılar. Sabahleyin, komşu kadın Havva Hanım "Hoş geldin" demek için uğradı. Konuşurken, köyünün sağlıklı havasını da övmekten geri durmadı:

- Şeref Bey, dedi, Ağın'a her gelişinde Sakyol'a da uğra. Baksana, buranın havası sana yaramış. Bir günde yüzüne kan gelmiş.

Hocaoğlu, henüz uykusuzluğunu atamamış durumda:

- Haklısın, Havva Hanım, dedi, rahatça uykumuzu aldık. Yüzümüz, gözümüz, vücudumuz da kanlandı.

HABERLER

* Ağın Kaymakamlığı, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından, 2006 yılı içinde 1366 kişiye 259.098,00 YTL tutarında ayni ve nakdi yardımda bulunuldu.

* Uzun yıllar Türkiye Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikası'nda görev yapan ve 6 Ağustos 2006 tarihinde İstanbul'da yaşamını yitiren Teoman Yırlıgay'ın anısına, eşi Müjde Yırlıgay tarafından Ağın Sağlık Ocağı'na 1 adet solunum cihazı bağışlandı.

Teoman Yırlıgay'a Tanrı'dan rahmet dilerken, Yırlıgay ailesine, bu bağışın gerçekleşmesini sağlayan değerli hemşerilerimiz Nebahat-Lütfi Arif Soylu'ya ve Ağın Kaymakamı Mustafa Kılıç'a teşekkür ederiz.

* Değerli hemşerimiz Adnan Binyazar'ın Halk hikâyelerinden oluşan "Elif ile Mahmut" adlı kitabı, Merkez Kitaplar tarafından yayımlandı.

Tüm okurlarımıza salık veririz.

* Ankara-Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği'nin "Kadınlar Kolu" yeniden oluşturuldu. Nihal Gençaydın, Nuran Gençosmanoğlu, Özgül Onat, Aysel Bilgin ve Zennure Uysal'dan oluşan "Kadınlar Kolu"nda, Başkanlığı Nihal Gençaydın üstlendi.

Günümüze kadar başarılı çalışmalara imza atan "Kadınlar Kolu"ndan, bundan sonra da yeni atılımlar yapmalarını bekliyoruz.

* Ankara-Ağın Kültür Dayanışma Derneği'nin bayramlaşma toplantısı, Kurban Bayramı'nın 3. günü Ankara-Batıkent Kent-Koop. Kültür Merkezi'nde yapıldı.

Çok kalabalık bir grubun katılımıyla yapılan toplantı, davul-klarnet eşliğinde çekilen Ağın halaylarıyla son buldu.

* İstanbul-Ağın Kültür ve Yardımlaşma Derneği'nin olağan genel kurul toplantısı, 14 Ocak 2007 tarihinde yapıldı ve 2 Şubat 2007 tarihinde gerçekleştirilen ilk toplantıda da; Başkanlığa Bahattin Çelik, Başkan yrd.'na Mehmet Selçuk, Genel sekreterliğe Şermin Bolat, Muhasipliğe Ahmet Gencer ve Üyeliklere de Levent Güder, Vecdi Öztürk, Temel Yılmaz, M. Fatih Erdemli, Turan Yılmaz getirildiler.

Yeni seçilen yönetim kurulu üyelerini kutlar, Ağın'ımız için yapacakları çalışmalarda başarılar dileriz.

* Değerli hemşerilerimiz Neriman-Mehmet Özer'in kızları/damatları Funda-Levent Akdağ çiftinin, 10 Ocak 2007 tarihinde İstanbul Florance Nightingel Hastanesi'nde adını Deniz koydukları bir kız çocukları dünyaya geldi.

Özer ve Akdağ ailelerini kutlar, küçük Deniz'e sağlıklı ve mutlu yıllar dileriz.

* Ağın-Havna ve Bademli köylerinden değerli hemşerilerimiz Seçil-M. Fatih Aydemir çiftinin, 22 Ocak 2007 tarihinde, İstanbul TDV 29 Mayıs Hastanesi'nde adını Semih koydukları bir erkek çocukları dünyaya geldi.

Aydemir çiftini kutlar, küçük Semih'e tüm yaşamı boyunca sağlık, mutluluk ve uzun ömürler dileriz.

* Ağın-Uzungil Mahallesi'nden Selma-rahmetli Dr. Vâkıf Özkul'un oğulları Cüneyt Özkul ile Gülsüm Ödevci, 24 Şubat 2007 Cumartesi günü Kent-Koop Kültür Merkezi'nde, Batıkent-ANKARA, çalgılı bir Ağın düğünüyle dünya evine girdiler.

Özkul ve Ödevci ailelerini kutlar, çiftlere yaşam boyu mutluluklar dileriz.

* Ağın-Hacıyusuf Mahallesi'nden rahmetli Hüsnü Hoca'nın oğlu, Nuriye Oğuz'un değerli eşi, Selçuk, Ömer, Hüsnü Serkan ve M. Serdar Oğuz'un sevgili babaları Ali Oğuz, 13 Ocak 2007 tarihinde yaşamını yitirmiş ve ertesi gün Ankara-Karşıyaka Mezarlığı'nda toprağa verilmiştir.

* Değerli hemşerimiz İzzet Genç'in eşi, Mustafa, Mehmet Genç ile Zeliha Ertürk'ün sevgili anneleri, Müberra Genç'in kayınvalidesi Ayşe Genç, 25 Ocak 2007 tarihinde İstanbul'da yaşamını yitirmiş ve ertesi gün Tepte (Koru) Köyü'nde toprağa verilmiştir.

* Ağın-Şenpınar Mahallesi'nden rahmetli tenekeci Mehmet Erdağı'nın eşi, Fatma Akbaş, Ertuğrul Erdağı, Hatice Seringen ve Ayşe Bilgin'in sevgili anneleri Emine Erdağı, 4 Şubat 2007 tarihinde yaşamını yitirmiş ve Ankara-Karşıyaka Mezarlığı'nda toprağa verilmiştir.

Ölenlere Tanrı'dan rahmet, tüm sevenlerine ve yakınlarına başsağlığı dileriz.

DOĞUMLAR

MAHALLE / KÖYÜ	ÇOCUĞUN ADI SOYADI	BABA ADI	DOĞUM YERİ	DOĞUM TARİHİ
Hacıyusuf Mahallesi	Feyzanur SAKALLI	Mustafa	Bahçelievler	21.10.2006
Beyelması Köyü	E. Ayşe AKBAY	Caner	Avcılar	04.12.2006
Beyelması Köyü	Batuhan OĞUZ	Cengiz	Elazığ	12.12.2006
Şenpınar Mah.	Mervenur DİRİCAN	Ahmet	Buca	21.12.2006
Saraycık Köyü	E. Emre AKTAŞ	Vahap	Antakya	22.12.2006
Saraycık Köyü	Saadet İKİNCİ	Hüseyin	Bağcılar	25.12.2006
Pul Köyü	Hamza YILMAZ	Recep	Eminönü	28.12.2006
Akpınar Mah.	F. Nur YILMAZ	Akın	Üsküdar	29.12.2006
Dibekli Köyü	Begüm ŞENYÜZ	Behzat	Gaziosmanpaşa	29.12.2006
Hacıyusuf Mah.	Melda YAŞAR	H. Orhan	Üsküdar	01.01.2007
Şenpınar Mah.	M. Fuat ERBEN	Hasan	Ağın	01.01.2007
Başpınar Mah.	Ömer YAVUZ	Cemil Cem	Konak	01.01.2007
Müd. Hüs. Ef. Mah.	Elif AKTAŞ	Tahsin	Malatya	02.01.2007
Pul Köyü	Doğa ÖZER	Uğur	Sivas	02.01.2007
Pul Köyü	Deniz ÖZER	Uğur	Sivas	02.01.2007
Pul Köyü	İ. Kağan ÖZER	Alpaslan	Buca	04.01.2007
Demirçarık Köyü	Salih ÖZKAN	Mehmet	Balçova	04.01.2007
Hacıyusuf Mah.	Arda İKİNCİ	Aydemir	Şahinbey	06.01.2007
Öğrendik Köyü	Göksu YILMAZ	Hakan	Antalya	07.01.2007
Yedibağ Köyü	E. Sevim ORHAN	Levent	Ağın	11.01.2007
Hacıyusuf Mah.	M. Ege BAYTAŞ	Atilla	Seyhan	19.01.2007
Saraycık Köyü	Azra SARAYCIKLI	Nevzat	Kadıköy	20.01.2007
Müd. Hüs. Ef. Mah.	Semih AYDEMİR	M. Fatih	Fatih	22.01.2007
Kuzgeçe Mah.	Taha ATALAY	Serhat	Kadıköy	22.01.2007
Başpınar Mah.	Ezgi ÖZBERK	Bülent	Etimesgut	22.01.2007
Akpınar Mah.	Melih KARADAĞ	Tamer	Elazığ	23.01.2007
Saraycık Köyü	Ebrar ERZURUMLU	Ramazan	Eyüp	24.01.2007
Yenipayam Köyü	Gülce ALADAĞLI	Akın	Osmangazi	25.01.2007
Yenipayam Köyü	Ece ALADAĞLI	Akın	Osmangazi	25.01.2007
Beyelması Köyü	A. Can ASLAN	Özkan	Zeytinburnu	27.01.2007
Yedibağ Köyü	M. Fedai ORHAN	Adil	Konak	02.02.2007
Öğrendik Köyü	Yağmur KARA	Yaşar	Konak	02.02.2007
Samançay Köyü	Gökçe AKTAŞ	Mehmet	Aliağa	03.02.2007
Kuzgeçe Mah.	Onur UYANIK	Mehmet	Ağın	05.02.2007
Yedibağ Köyü	F. Kadir AYDIN	A. Demir	Altındağ	06.02.2007
Kuzgeçe Mah.	M. Burak İSPANAKÇI	Vedat	Elazığ	06.02.2007
Bahadırlar Köyü	Emrehan BİÇAK	Vedat	Fatih	12.02.2007
Müd. Hüs. Ef. Mah.	İlker Rasim ÖREN	M. Ayhan	Elazığ	13.02.2007
Samançay Köyü	Esmanur BADEMLİ	İlhan	Elazığ	13.02.2007
Akpınar Mah.	Serpin KÜÇÜK	Serkan	Çankaya	19.02.2007
Samançay Köyü	Berkay PASİNLİ	Sedat	Malatya	21.02.2007
Uzungil Mah.	Nursima SAYAR	Ufuk	Seyhan	22.02.2007
Samançay Köyü	Cenk YÜCEL	Murat	Konak	25.02.2007

Dünyaya yeni gelen yavrularımıza yaşam boyu sağlıklar dileriz.

EVLENENLER

MAHALLE / KÖYÜ	ADI SOYADI	EVLENENİN ADI SOYADI	EVLENME YERİ	EVLENME TARİHİ
Demirçarık Köyü	Sevgi ÖZTÜRK	Birol KARASU	Esenler	24.12.2006
Öğrendik Köyü	Banu YILDIZ	Vedat KARAKURT	Malatya	04.01.2007
Müd. Hüs. Ef. Mah.	Fahri ÖZKAN	Betül ÇİÇEK	Elazığ	19.01.2007
Modanlı Köyü	Şeyma YILDIZ	Aytekin GÜLER	Fatih	19.01.2007
A. Yabanlı Köyü	Çetin TOPALOĞLU	Hafize GÖKÇEK	Elazığ	29.01.2007
Beyelması Köyü	Canan KORKMAZ	O. Serdar KIRNAZ	Konak	02.02.2007
Beyelması Köyü	Bora SEYHUN	Esra AKSOY	Malatya	07.02.2007
Beyelması Köyü	Ahmet ÜNAL	E. Feray GÜRAKAN	Dörtyol	14.02.2007
Bahadırlar Köyü	Elif UZUN	Sezgin KOÇYİĞİT	Malatya	16.02.2007
Kuzgeçe Mah.	Banu KARAGÖZ	Hüseyin TOPRAK	Çanakkale	16.02.2007
Kaşpınar Köyü	N. Salman FIRAT	Sema DEMİR	Elazığ	17.02.2007
Akpınar Mah.	Sevcan DURAN	Şerif GÖNÜLTAŞ	Ergani	20.02.2007
Tatarağası Mah.	Zeynep GENÇOSMANOĞLU	M. Ferhat ÇELİK	Bergama	24.02.2007

Çiftleri kutlar, yaşam boyu mutluluklar dileriz.

ÖLÜMLER

MAHALLE / KÖYÜ	ADI SOYADI	DOĞUM TARİHİ	ÖLÜM YERİ	ÖLÜM TARİHİ
Kuzgeçe Mah.	Emine KAPUSUZ	01.07.1926	Ağın	23.10.2006
Modanlı Köyü	Tuna ÖZDEMİR	23.10.1989	Kartal	21.12.2006
Başpınar Mah.	Ömer YAPICIOĞLU	15.03.1930	Konak	22.12.2006
Bademli Köyü	Yaşar KASAPOĞLU	27.06.1938	Konak	24.12.2006
Aliuşağı Mah.	Ziyaettin AĞIN	1930	Ankara	25.12.2006
Yedibağ Köyü	Münevver KÖKSAL	01.07.1919	Ağın	29.12.2006
Bahadırlar Köyü	Mustafa ÖZCAN	01.06.1934	Ağın	06.01.2007
Altunayva Köyü	Nazife YILMAZ	01.03.1936	Ağın	12.01.2007
Hacıyusuf Mah.	Ali OĞUZ	01.07.1922	Ankara	13.01.2007
Akpınar Mah.	Mehmet DEMİR	01.09.1926	Zeytinburnu	16.01.2007
Modanlı Köyü	Fatih ACAR	11.02.1959	Zeytinburnu	19.01.2007
Dibekli Köyü	Sabri AKTAŞER	01.07.1931	Maltepe	19.01.2007
Müd. Hüs. Ef. Mah.	Ali AKKOYUN	01.02.1940	Malatya	20.01.2007
Öğrendik Köyü	Emine SUCU	01.07.1927	Kartal	22.01.2007
Beyelması Köyü	Emine ÇAKARALMAZ	01.07.1911	Elazığ	23.01.2007
Uzungil Mah.	Zeynep BEYDEMİR	01.09.1926	Elazığ	24.01.2007
Beyelması Köyü	Ümmügülsüm YÜCELKAN	01.07.1927	Ağın	28.01.2007
Beyelması Köyü	Zeliha KARADAĞ	01.07.1923	Malatya	02.02.2007
Yedibağ Köyü	Selahattin AYDIN	01.05.1944	Buca	03.02.2007
Akpınar Mah.	Hatice ÖZALP	01.04.1920	Malatya	10.02.2007
Beyelması Köyü	Halise KARATAŞ	04.01.1932	Üsküdar	12.02.2007
Kaşpınar Köyü	Ayşe KARATAĞ	01.09.1917	Ağın	23.02.2007
Bahadırlar Köyü	Sabri KARAAĞAÇ	01.07.1917	Ağın	26.02.2007

Ölenlere Tanrı'dan rahmet, tüm yakınlarına başsağlığı dileriz.

DUYURU

Değerli okurlarımız,

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi'nin

2007 yılı abone bağışı 25 YTL'dir.

2006 yılı abone bağışlarını (25,00 YTL) hâlâ göndermemiş olan okurlarımızın, 2007 yılı abone bağışlarını da dahil ederek toplam 50 YTL'yi, Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği'nin 101843 no.lu Posta Çeki hesabına yatırmalarını önemle rica ederiz.

DUYURU

AĞIN KÜLTÜR ve DAYANIŞMA DERNEĞİ

"Hanımlar Grubu" tarafından

24 Mart 2007 Cumartesi günü, 14.00 - 17.00 saatleri arasında,

DİKMEN ESKİ POLİS EVİ (Restaurant Bölümü'nde)

hanımlar için yemekli bir toplantı düzenlenmiştir.

Katılımınızı bekliyoruz.

Bilgi için tel: 426 75 90

AĞIN